EN SAMLING BREV
SKRIVNA TILL HOVPREDIKANTEN
CARL HENRIK BERGMAN ÅREN 1859-94 AV OLIKA PERSONER .

Dessa brev fick Birgitta Alm-Sandblad av Märta Alm - änka efter Henrik Alm - vid ett besök hos henne i Stockholm den 18 aug.1995.

Avsändare: Breven daterade:

1. **d'Aubigné, Adolf** (1853-1909) 1 st. 1875 4/3
Komminister i Frösthult.
(Prästmatr. 1901 s.23; 1914 s.718.)
Som ung student informator på Holmsta gods i N.Uppland.
Ämnar studera vid filosof.fakult.vid Uppsala Univ.
Har lånat fotsack och kappsäck av C.H.B. som han snart ska återlämna.

2. **Bergquist, C.R.E.** (-1893) 1 st. 1877 21/8
Präst i Västerås Skerike. God vän till CHB.
Ang. CHB: s betalning för pastor Petterssons inackordering.

3. **Cederschiöld, Marie** (1815-1892) ogift. 1 st. 1885 20/8
Prästdotter fr.Värmland. Öppnade i Lund en mindre flickskola i slutet av 1840-talet. Utbildad på diakonissanstalten Kaiserswerth i Tyskland under Fliedners ledning. Var 1851-1862 föreståndarinna för den nybildade Diakonissanstalten (Ersta), som då var på Pilgränden på Kungsholmen och 1861 flyttade till Erstaberget.- (B.Wadströms Ur minnet och dagboken Del I sid.334. - C.Fr. Lundin: Kyrkohistoria Del III sid. 266.- Bild sid. 38 i Sv.Söndagsskola 100 år.)
Ur Kyrkans Tidning nr.44 - 2001:
Marie Cederchiöld , som kom att bli den första föreståndarinnan för Diakonissanstalten i Stockholm, hedrades med kransnedläggning på sin grav i Växjö nyligen. Hon vigdes aldrig till diakonissa, men bar diakonissdräkten. - Den 9 juli 1851 invigdes anstalten på Kungsholmen i Stockholm där Marie Cederschiöld ledde sjukvårdsutbildningen för unga kvinnor. Det var vid denna tid som begreppet sjuksköterska först förknippades med en speciell utbildning.

4. **C.Clason** (Clara Clason, f.Ulff 1837-1921) Gift med prof.Edvard Clason i Uppsala. 1 st. 1875 26/2
Anhållan att CHB måtte låta trycka en ny serie "Christliga föredrag".

5. **Dahlberg, Johan** ( ) 1st. 1864 31/1
Präst i Graninge ?
Vänskapsbrev.

6. **Hellström, Fredric** 1 st. 1879 14/8
Skomakare nära Fellingsbro (i Baggetorp?)
Tiggarbrev. Ber om ett lån på 100 kr. för att kunna betala förskottshyra på en stuga. Lovar återbet. innan årets slut.

7. **Hernquist , Per Johan** (1850-1926) 4 st. 1878 15/5;1879 15/10; 1883 30/9; 1884 7/2.
Varit lärare i hemmet (Rosenvik) för de äldre sönerna Alm (Torsten, Carl o.Axel). Kyrkoh. i Undenäs. - (Prästmatr.1901 s.200; 1914 s.158; 1934 s. 16 i supplementet)

I breven berättar han om sina prästtjänster och hur han mot all förmodan trots sin ungdom blivit komminister i Stora Mellby, Skara stift.

8. **Hochstein H.** — 2 st. — 1867 20/5; 1869 15/6.
Tysk präst, som bott i Stockholm och skriver på felfri svenska. Bor i Niesky i Tyskland. Senare i Königsfeld i Baden.
Meddelar, att hans fru har dött ifrån honom och hans små barn. Hälsar till "alla medlemmar av den lilla Conferensen (Prästsällskapet): Bergquist, Rudin, Bring, Löwenhjelm, Steinmetz, Elmblad, Wadström m.fl.
1868 har han gift om sig.

9. **Hultkrantz, Clæs Adolf** (1823-1877) — 1 st. — 1863 13/1
Professor i exegetik, dogmatik och moralteologi i Uppsala. Kanske förestånd. vid "Fjellstedtska skolan"
Ber CHB ta sig an en lappsk yngling Lars Magnus Nordeström, som anhållit om inträde i skolan för att framdeles bli präst eller kateket för sina landsmän i de lappska fjällen. Han behöver bli prövad och känd innan han kan bli antagen vid skolan. Dessutom behöver han mera grundläggande skolundervisning , som kanske kan ordnas i Stockholm.

10. **Huss, H.F.** — 1 st. — 1871 7/7
Lämnade med familjen Stockholm och flyttade till Halmstad.

11. **Klingstedt, Mårten Erik** (1843-1917) — 3 st. — 1868 1/5; 1874 11/11; 1879 7/5.
Khde i Göteborgs Haga förs. , E.o.Hovpredikant. (Prästmatr.1901 s.514; 1914 s.429).
Vänskapsbrev.

12. **Lagerman, Fredrik,** (1844-1925) — 2 st. — 1872 9/1; 8/4
Uppsala, Kalmar nation. Prästv.i USA 1874. Khde i Gällared, Gbg. stift. Fick 9 barn varav endast två överlevde barnaåren. (Prästmatr.1901, s.515; 1914 s.430; 1934, suppl.s.40)
Breven handlar om några religiösa böcker.

13. **Laurell, Emanuel** (1845-1931) — 1 st. — odaterat
Komm. i Johannes förs., Sthlm (Matr.1901 s.592; 1914 s.611; 1934, suppl.s.56)
Står i begrepp att flytta från Värmland (Ölme) till Sthlm.

14. **Levander, Georg Emil** (1843-1909) — 1 st — 1878 23/12
Komm. i Blidö, senare khde i Hjälstaholm (Hjälsta), Gryta past. (Matr.1901, s.51, 1914, s.718)
Beklagar sig över sin tjänst på Blidö. "Ingen att meddela mig med, omgiven av missförstånd och förakt för andliga strävanden, en vämjelig från sanningen avvikande sekterism."

15. **Lundholm, Anders** (1842-1918) — 2 st — 1871 21/3; 19/9
Sjömansmissionär. Komm. i Tjörn. (Matr.1901, s.521; 1914, s.436; 1934, suppl. s.41)
Erkänner sina fel och brister och ber om förlåtelse av både Gud och människor.

16. **Lundin, Gustaf Adolf** (1847-1922) — 7 st. — 1868 3/8. 1871 20/10. 1872 8/2; 21/2; 22/4. 1874 15/1. 1883 29/8.
Folkskollärare i Eskilstuna. -Förest.vid dövstums-institut i Hjorted.-PR.vigd 1890.- Komm. i Flisby. (Matr.1901, s.141; 1914, s.110; 1934, suppl.,s.12)
Berättar om hur han har det som informator. Bra redo-görelse!- Är en tid småskollärare. Funderar på att bli präst, men lutar mest åt lärarkallet. - Ber om ett lån på 50 kr.- Har fått en lärartjänst i Eskilstuna och gift sig. - Är lärare i Ösmo. Har skickat in en ansökan till domkapitlet om dispens för prästtjänst.

17. **Lundin, J.L.** — 2 st — odaterade
Bor på Bergsgatan 38 å Kungsholmen.
Översänder en liten skrift, som han själv skrivit.- Har fått en bok av CHB, som han läst och funderar över. Talar om sitt eget andliga liv.

18. **Lyth, J. Axel** — 5 st. — 3 odaterade; 1875 2/11; 4/12;
Får tydligen andliga råd av CHB. Läser teologi. Berättar om sina tentamina. - Är 1875 präst på Gotland hos släktingar Gahne i Hejde. - Tycker att det administrativa i prästtjänsten tar för mycket tid. För lite tid till umgänge med Gud.

19. **Malmqvist, Jonas Peter** (1806-1889) — 1 st — 1878 8/6
Klockare vid Hovförsamlingen. Tills. med sin fru drev han ett barnhem på Skinnarviksgatan 22 för barn, som blivit föräldralösa på grund av koleran. (Insamlingslista finns i Bergman Olsons arkiv.)
Brevet är ett meddelande till CHB , där han ombedes predika i Kongl. Slottskyrkan den 7 juli 1878.

20. **Oxenstierna, Axel Ture Gabriel** (1823-1875) — 1 st. — 1865 19/7
Förste amanuens i Riksarkivet. Kammarherre hos kronprinsenregenten. Registrator hos KMO och RNO. Tydligen en mycket gudfruktig man.
Brevet handlar om aktier och bolagsstämma för någon tidning, ev. Dagligt Allehanda.(?)

21. **Ramström, Per Erik** (1842-1924) — 1 st — 1875 20/9
Kyrkoherde i Järnboås, Vås stift. (Matr,1901, s.324; 1914, s.268; 1934, suppl., s.26)
Brevet gäller kyrkoh. Ulffs i Stora Skedvi mottagande av en pastor Pettersson som inackordering.

22. **Rudin, Erik Georg Waldemar** (1833-1921) — 4 st — 1867 24/12; 1878 22/4; 18712/6; 1885 11/2.
Förest.för EFS miss.institut. - Teol.prof. i Uppsala. - Kyrkoh. i Helga Trefaldighet. - Förkunnare och själasörjare. - Medl.av Sv.Akad. CHB:s synnerligen gode vän. (Pr.matr.1901, s.68; 1914, s.53; 1934, suppl. s.8)
Vänskapsbrev. - Diskuterar "den Malthusiska teorin".

23. **von Schéele, Knut Henning Gezelius** (1838-1920) — 1 st — 1894 19/11
Teol.prof. i Uppsala. - Biskop i Visby stift. (Pr.matr. 1901, s.685; 1914, s.589; 1934, suppl.s.53)
Brev ang. tillsättande av en tjänst. - Frågar efter en bok.

24. **"Sofie"** | 1 st | 1859 3/2
Hon bor på Fredshammars bruk mellan Orsa och Skattungbyn. Är gift.
Ett personligt brev i själavårdsfrågor.

25. **Torén, Carl Axel** (1813-1904) | 3 st | 1864 30/1. 1865 6/12. 1892 12/12.
Teol.prof. och domprost i Uppsala. (Pr.matr,.1901 s.81 ; Svensk Uppsl.bok.)
Vänskapligt och personligt brev med anledning av CHB:s faders frånfälle 1865. - "Din oändligt tillgivne C.A.Torén".

26. **Wadén, Johan Cornelius** (1821- | 1 st | 1859 7/5
Pastor å Långholmen. - Khde i Hög, Lunds stift. (Pr,matr.1901, s.472)
En begäran att CHB måtte genom bekanta försöka skaffa ett hederligt arbete åt en nyligen frigiven fånge.

27. **Wiklander, K.G.** | 1 st | 1874 23/11
Pastorsadj. i Tingstad vid Norrköping.
Finns ej i matr. 1901. Troligen död före det.
Brev i personliga själavårdsfrgor.

28. **Wolander, Wilhelm** | 2 st | 1878 4/10; 6/10
Bor Vaksalagatan 14 i Uppsala
Ber om ekonomiskt bidrag till sina studier.

29. **Öfverberg. N.F.** | 2 st | 1868 17/9; 8/10
Bor i Visby.
Står i begrepp att i Visby starta en skola för flickor och ber CHB låna honom 300 kr. mot borgen vilket beviljas.

Dessutom:

Ett odaterat brev från **Cajsa-Lena Ytter** i Stockholm -"i Christo saliggjord." -Hon har tydligen fått andlig vägledning av CHB och är tacksam därför.

Ett brev på tyska från **Pfarrer Ludwig Geyer** i Truchtelfingen i Tyskland. Han berättar om sitt besök i Sverige, då han sammanträffade med CHB och många av hans andliga vänner varav flera är namngivna.

En av **Carl Henrik Bergman** handskriven **predikan** hållen vid Aftonsången på Långfredagen 1884. Den finns tryckt i "Kristliga Föredrag" av C.H.Bergman , som är utgivna i VI delar 1911-14 efter CHB:s död 1909. Just denna predikan finns i del II sid.200/554.

Nedskrivet av Birgitta Sandblad (född Alm) i Uppsala 1996.

Birgitta Sandblad.

BIRGITTA SANDBLAD
Prästgårdsgatan 12 C
752 30 UPPSALA
Tel. 018-53 27 09

A. d'Aubigné

Holmsta, 14 Mars 1875.
N. Uppland.

Herr Hofpredikant!

Efter att lyckligt hafva fullbordat min resa och blifvit någorlunda hemmastadd i min nya ställning, skyndar jag nu att enligt löfte underrätta herr hofpredikanten om huru jag befinner mig här på landet; det är derföre en glädje för mig att kunna tillstå det jag befinner mig väl och troligen kommer att trifvas i mina nya förhållanden. I Upsala fick jag af en f. d. kamrat reda på de approximativa fordringarna vid den filosofiska fakulteten derstädes och ämnar taga historien till hufvudämne. På förmiddagarne är jag sysselsatt med att informera de äldsta barnen (två flickor, den ena 14 år

den andra 13, samt en 11årig gosse; guvernanten läser med de minderåriga barnen; på eftermiddagarne skall jag deremot söka sysselsätta mig med egna studier.

Familjen är hjertlig och vänlig, barnen snälla och väluppfostrade; possessionaten sjelf förefaller mig som en driftig landtbrukare men tillika som en äkta hedersgubbe; och redan dagen efter min ankomst kände jag mig liksom hemma och lefde en famille. Holmsta ligger i nordligaste Upland, så att jag ändå ej blef norrländning på nytt; en park med klippt granhäck omgifver sjelfva hufvudbyggnaden; det bör derföre vara sundt och vackert här om somrarne. Kappsäcken och fotsacken, som ganska

väl behöfdes under resan, skall jag, så snart sig göra låter, återskicka; egendomen ligger nemligen 2½ mil från Tierps jernvägsstation, och det är ej så ofta någon far dit från Holmsta.

Sedan jag ber herr hofpredikanten framföra min erkänsla och vördnadsfulla helsning till fru Bergman tecknar jag med sann högaktning

Adolf d'Aubigné

E. Bergquist

Westerås. Skerike 21/8 77

K. Broder!

Hjertlig tack för vår sista korta sammanvaro!
Som jag först i går hade besök af Södergren har jag ej förr än nu kunnat uppfylla mitt löfte att skrifva några ord i den i frågavarande saken. Tyvärr fick jag icke af honom afgörande svar, utan blott det löftet att han i andra veckan af September skulle uppsöka dig i Stockholm och då gifva besked. Orsaken till hans tvekan är att han nu fått en sjuklighas-

hållerska och ej vet om hon
vågar stanna hos honom läng-
re än till hösten och huru hon
eljes skall få någon. Jag är
dock öfvertygad om att han,
om möjligt är, ställer det så,
att han i höst tager emot Pa-
stor Pettersson. I sådan han
sjelf önskade han att få pen-
ningarne direkte af dig och
ej af sin gamle van, som
han gerna ville hafva hos
sig för intet, om han kun-
de det. Som han måste haf-
va sina föräldrar hos sig,
så upptagas dock deraf
hans små inkomster till fullo.
För att kunna hos sig mottaga
sin van, är han villig att
köpa erforderliga möbler
och undanrödja svårigheterna.
Många hjertliga helsningar till
din Fru Moller och dig sjelf från
min kära gumma och din
Förlåt brådskan! trove
E. Bergquist

Marie Cederschiöld

Halmstad, d. 20 Augusti, 1885.

Kära Wän!

Då jag i andanom erinrar mig de dyra wänner, hvilkas anleten jag icke mera ser, men i hjertat känner mig förenad med, minnes jag Dig och Dina syskon. Detta minne lifvas, då jag får höra talas om Eder, och då jag nu erfor att Du och Henrica äro på Dalarö, wille jag sända en serskilt helsning genom Fröken Berlin. Ännu wandra wi här på jorden och wänta på hem=budet. Krafterna aftaga, men Herren hjelper igenom hvarje dag. Prisad ware Hans herde=trohet!

Det wore godt om Fröken Berlin
blef bekant med dig och Henrica.
Uti hennes själ rör sig mången
obesvarad fråga. — Ibland kan
Gud swara genom menniskor,
ibland gör Han det sjelf. —
Denna tiden har jag med
en wän läst St. Martin.
Om detta och mera skulle
jag gerna talat nu, men
det wore för widlyftigt att
skrifwa om. —
Från wår wän Borchgrevink
hade jag bref från Suez. Nu
äro de wäl åter i sitt hem
på Madagascar, och i sitt
arbete. Han helsade till dig
och andra wänner! —
Denna sommar har jag varit
i Skåne och nu sist här
i Halland. Om några dagar
är jag, will Gud, åter i Wexiö,

och får wara stilla der hos
min gamla, nittioåriga Moder.
Hon är frisk och rörlig, har
syn, hörsel och minne,
och wäntar efter budet från
Herren, som hämtar den trötta
pilgrimen. —
Och nu får jag sluta
med många kära hels=
ningar till Henrica och
dina andra systrar!
Henricas barn äro nu upp=
=wäxta och har hon nog
glädje af dem? —
Guds frid ware med er!
Det wore dyrbart höra
något från Eder. I bönens
stunder mötas wi. —
Din gamla wän
Marie Cederschiöld.

P.S. Baron Fleetwoods sorgliga död
war oss alla till hjertat gående.
Wi wille gerna fråga: "hwarföre?" men wi +
+ få, som Job, lägga handen på wår mun och tiga. —

C. Clason

Upsala den 26 Februari 1875.

Som jag från flera håll af personer, som först på sednare tiden warit bland Carls åhörare, ofta blifvit tillfrågad om jag kunde skaffa dem tillfälle att få läsa de hörda predikningarne, hvilka de äfven gerna ville meddela åt sina närmaste, finner jag mig föranlåten att förena min svaga bön med andras mäktigare att Carl då väl Sannin=gens väg snart ej mer lägger hinder i vägen, på allvar må skrida till verket med utgifvandet af en ny serie "Christliga föredrag". Så har ledighet sedan gifvas, att här blifva Uni=versitets=predikant och sålunda uppfylla Upsala=boernas kraftiga önskan. Edward förenar i båda hänseenderna sina önskningar med mina och hälsar hjertligen.

Från Maria nya bud, hon ber mig säga "att hon mår som när Mam=ma var här." Säg Tante tack för sista besöket ~~och~~ haf öfverseende med afvanstående anteck

Hjertligen C. Clason

Clara Clason

Clara = Mrs Tiir Fredrik och Sam Clason

Johan Dahlberg

Graninge den 31 Januari 1864

Min Högtärade kära Broder!

Jag tackar hjertligen för det lilla bref Du haft godheten tillskrifwa mig under den 31 December sistl: år och jag hade bordt genast beswara det, för att göra reda för huru det förhöll sig med att de der brefwen ej kom fram i rätt tid; i mitt förra bref glömde jag rätt bort det.

När jag heml: anlände till Sundswall finner jag der före mig ett bref som twingar mig att ändra resplan och taga en gen wäg directe från Sundswall till Graninge; så fort jag hemkom afsände jag med posten brefwet till Frans Blix och underrättade honom att jag hade i min ego de båda andra brefwen samt att de skulle sändas med ej först yppande lägenhet; någon lägenhet yppar sig emellertid ej förrän gossarne Gavelius, den 12 dennes, afreste till skolan; nu ser Du huru det förhåller sig; att mitt förhållande ej härrörde af slarf, beder jag Dig wara förwissad om; ewa sagta, gode Broder! att jag ej, så som jag bordt, uträttade Ditt uppdrag, men som Du wäl wet, omständigheterne kan

mång i råda öfwer.

Det war sorgligt att erfara det Magister Reuter, när Du afslät Ditt bref war så sjuk, jag hoppas att en förbättring har inträdt, ja Gud gifwe det.

Wår nyutnämnde Brukspredikant ~~han~~, Sundelin, har nyligen, som hastigast, gjort oss ett par dagars besök; det war en hjertefröjd att få göra hans bekantskap; han är särdeles utrustad både med naturens och nådens gåfwor; i medlet af April kommer han åter för att qwarstanna.

Du kommer ju till oss i sommar? Ja gör det! Hjertligt wälkommen!

Ehuru sent det än är så måste jag dock af innersta hjerta reciprocera dina hjertliga nyårsönskningar; måtte Guds anda wara med oss, hwar vi än hålle, ehwad det än må wara!

Broderligen
J. Dahlberg

att herr Pastorn denna gång hjelper
mig. — — — — —

Hur det än blir, vill jag [illegible]
[illegible] söka se Gud uti såväl mot-
som medgång o underkastar mig
hans ledande vilja. — — — —

Wörsamt beder jag det herr
Pastorn är god o med snaraste besva-
rar detta bref.

Högaktningsfullt tecknar herrska-
pet tillgifne o tacksamme

Fredric Hellström.

Fredric Hellström.

Baggetorp den 14 Aug: 1879.

H. Herr Pastor!

Jag har nu lyckadts att få
löfte om att få hyra en liten stuga
innefh: 2 rum o kök jemte ett styc jord
hvarå kan sättas 1 tun: pot: Läget är
uti Fellingsbro So:n o ägaren är den
bonde om hvilken jag talade
med herr Past: Hyran är 125 kr:
hvilka skola erläggas vid inflytt-
ningen, vill jag sedan bo qvar så
kan den, de följande åren indelas i
qvartal. Lägenheten vore passande,
emedan någon skomakare ej bor i
närheten. Det är likväl omöjligt

för mig att kunna hyra stället på de nämda vilkoren emedan jag till den 1 Okt: ej kan få in den erforderliga summan. De bönder som äro mig skyldiga kunna ej skaffa penningar förr än de få sälga den säd de få i år o det kan ej bli förr än i medio eller slutet af Nov: d.å.

Ledsamt blir det för mig att behöfva sälga något af våra tillhörigheter eller af lädret, förutsatt att jag finge köpare, så måste jag likväl sälga under hvad det kostade mig sjelf; således ren förlust. Jag ville så gerna komma på en plats hvarifrån jag ej nästa år behöfde flytta, flyttningar äro så dyra, endast den nu påtänkta kommer att kosta mellan 30 o 40 kr: (om den blir af) det är ju nästan en halfårshyra. Jag vet ej hur jag skall komma ur min iråkade förlägenhet. Här finnes ingen som jag, ens mot säkerhet, kunde få låna 100 kr: utaf.

Jag vill ej söka dölja det mitt sista hopp stått till herr Pastorn men jag skulle ej varit nog ogrannlaga att ånyo taga herr Pastorns hjelpsamhet i anspråk om jag ej vore förvissad om, att kunna innan årets slut, punktligt återbetala summan. Jag vet att herr Pastorn har ondt om pengar, jag har derföre i tid velat höra mig före innan hyreskontraktet skall uppsättas med förata (vi äro två som vill hyra stället, jag har likväl företräde, om jag snart bestämmer mig) o jag ej vill ikläda mig förbindelser som jag ej kan uppfylla.

Ledsamt vore om detta ställe skulle gå mig ur händerna, derföre, om det icke är alldeles omöjligt så beder jag

Johan Herngvist
4 brev.

Lund d. 15 maj 1878.

Käre Broder!

Mycken tack för det sista kära brefvet! – Tystnaden å min sida har nu åter varit ganska lång. I dag ämnade jag dock skriftligen göra ett litet besök.

Hvad jag då först vill omtala är, att min lille disipel har godt af skolgången och arbetar med all ifver, så att han ej drages utåt af så mycket annat, ja han till och med vill arbeta för mycket; begäret efter vackra betyg är också alltid en stark makt öfver en skolgosse. Det är förunderligt att se, hvad en menniska kan, då han helt sträfvar att hängifva sig åt sitt företagande –

Då jag i juni lemnat Axel, skall jag en tid uppehålla predikotjensten åt

Tiden går nu så fort, snart skall jag börja mitt vigtiga arbete. Då jag går till doms med mig sjelf, finner jag alltjemt, att så mycket fattas mig. Det förefaller mig, som borde jag längre fostras. Stundom begåfvas jag dock med litet större kraft, i synnerhet då jag får se och förstå, att alla forntidens Guds-menniskor gått genom många strider.

– – Käre Broder! haf fördrag med mig, att jag alltid framdrager af min svaghet, jag gör det, ty jag tror, att en Brodersförböner till Gud har mycket att betyda. –

Om en helsning till Tante Bergman och Pastor Pettersson beder jag. Axel helsar så mycket. Han är troligen i sitt hem till Pingst. Med tillgifvenhet

P. J. Herngvist.

Ternstedt, ty han skall resa till Tyskland. I hembygden kommer jag sålunda att börja mitt framtida arbete. Jag var litet tveksam, huruvida jag skulle åtaga mig det eller ej; ty det fordras icke litet att uppträda i Ternstedts församling. Men det bör mana mig ifrigt till bön under mina beredelser till predikningarne. Och jag får väl hoppas, att sanningens och kraftens Gud vill nådigt bistå mig i min svaghet, då jag blott vill höra Honom till och icke söka mitt eget. — Ensamhetens tid har varit och är mig mycket nyttig. Wäl kan tar jag icke direkt något från Teologiens män, ty de genomgå i sina föreläsningar blott, hvad som fordras för tentamina. — Men jag har fått känna, hvad det är att vara ensam. Jag trodde i min fåkunnighet, att der icke skulle vara så svåra fiender, utan att man lätt kunde lösgöra sig o blifva fri i anden.

Men jag förde med mig en så starkt rustad fiende, och i min öfvergifvenhet fick jag strida och sucka: hvart skall jag fly? Var jag i läsning, var jag i bön, förde jag själfviskheten med. Men lofvad vare Gud! Han har nu börjat att gifva mig litet af sin nåd. Den gamla, under askan dolda elden, utsläckes dock icke på en gång. — Hvad jag utstår, är dock helt säkert ett intet emot, hvad de fromma fäder lidit, då de gått ut från verlden i öknen för att der tjena sin Gud. — Och då jag nu tänker på, huru häftigt mörkrets makt angriper en menniska, och huru den rustar sig i folken, på alla områden fint klädande lögnen i sanningens drägt för att kunna förföra massorna, så är min högsta längtan den, att Gud snart ville föra mig derhän, att det kunde helt sägas: jag lefver dock icke jag nu, utan Kristus lefver i mig. —

Svenäcker - Trollhättan d. 15/10 1879

Kära Broder!

Af hjertat tack för det sista brefvet! Dess innehåll var ett behöfligt läkemedel i rätta stunden för en af mångahanda uttröttad själ. Oaktadt jag icke tycker mig hafva något att skrifva i dag, vill jag ändock skriftligen göra ett litet besök. Det sker äfven för att få sända en yttre tom bild af mig sjelf. Mottag en den aldra ringaste broderskaps-gåfva i medföljande porträtt; det har kanhända med ej någon likhet med den bild, som Bror för lång tid sedan såg i mig. Länge har det dröjt, innan jag gifvit vika för fåfänglighetens begäran, att låta aftrycka min bild ännu en gång; men som jag,

ska afkläda sin skrud. Hösten påminner så allvarligt om evighetens allvar och om nödvändigheten af, att vi afkläda oss det förgängliga, innan det förgängliga kan framgå i [illegible].

Inga vigtigare erfarenheter har jag kunnat få här på bygden om folket ännu. Staden och de många kommunikationerna hafva hitfört tidens fåfänglighet både i yttre och inre afseende. Något förtroende till presten finnes mycket litet. Och det är ej att undra på, då han aldrig närmat sig dem annat än för allt annat än det vigtigaste. Kringresande bjuda dem derföre dagligen på flere håll sina tal, oftast blottade på all evighetens sanningskraft. Jag har incognito afhört några och förundrat mig, att folket ej är mer af Gud straffadt, då sanningen så hålles fängslad i orättfärdighetens band. Men Gud

tålamods tid varar ännu. Men hvarför döma om andra? Måtte jag sjelf taga på mig sanningens dom och gråta öfver (det beslöjade) eländet inom mig sjelf. Får jag bedja om helsningar till Tant Bergman. Broderliga helsningar från

P. J. Hernquist.

så du säge, var bortskyldig några porträtter, ville jag ej längre bära på den skulden, utan infria gifna löften.

Återigen har jag genom flyttning lemnat ett af mina härbergen på jorden, tagande med mig derifrån både glädje och sorg, i medvetandet nu sammanvuxna till ett kraftigt vittnesbörd om Guds vägars godhet och sanning, eller att Guds nåds tuktan i allt vill befordra själens uppoffring åt Gud i inre lydnad. Många äro de lifsbilder, Gud gifvit mig under det gångna året. Nu kan jag ej särskildt i bref framkalla några. — Till Wenersborgs landsförsamling är jag missiverad för ej länge sedan. En naturskönare trakt än här kan jag ej önska. Prestgården "Svenäcker" ligger ej fullt en fjerdingsväg vester från Trollhättan. Flere gånger har redan mitt öga njutit af det angenämt storartade i naturen vid Trollhättans vattenfall. Icke kunde jag för något öfver 2 år sedan, då jag reste här förbi på väg till Axel Alm i Skåne, ana, att jag skulle blifva en tid boende så nära intill det jag då så beundrade. Nära intill prestgården ligger en stor skog, genomskuren af en väl underhållen väg, der jag redan mer än en gång i ensamhet hemtat behöflig hvila. Här har jag ej haft så mycket att göra som i Mellby, hvarföre jag rätt mycket är kroppsligen stärkt. — Jag är hos en gammal prestman; 77 år hafva nedtryckt honom, som förut varit så reslig och stark. Hans hår är hvitt och händerna darrande. Han går såsom redan lutande sig öfver grafvens bädd. — En annan påminnelse om döden är hans dotter, som lider af en svårt tärande lungsot. Sådant inom hus, och derute är allvarets bild. Träden

Sköfde d. 20 Sept. 1883.

Käre Broder!

En Försynens underbara skickelse gifver mig i dag anledning att meddela mig något med en kär Vän. Men innan jag omtalar, hvad som skett, vill jag först säga ett hjertligt tack för det sista brefvet och för de dersamma åtföljande [illegible]listorna. Den händelse, jag har att meddela, är att Herren gifvit mig ett eget hem. Den 9de dennes valdes jag till komminister i Mellby pastorat af Elfsborgs län, der jag förut tjenstgjort nästan ett år och fått möta de mest rörande tilldragelser, sedan jag blef prest. En underbar Herrens ledning är detta i sanning. För ungefär ett år sedan lade jag in min ansökan; men nu visste jag då att jag icke fick förslag. Men då ingen annan af många söka-

---

det blifva mig godt att (återigen) komma i beröring med en allmoge, som bor långt från stad och jernvägar. — — Min tjenstgöring i Sköfde har varit ansträngande, men ändock rätt lätt, ty det är icke så få, som med sina böner understödt mig. O, huru godt är det icke att stå i deras närhet, som af hjertat älska Herren! Här jag har kära vänner, öfver hvilkas tro och verk i Herren jag måste glädjas, då jag ser, huru Herren segrar, så gifves det ock orsak till sorg. En sådan, icke den minsta, gifver den försvarade religiösa tidsanden. Nu kan den icke längre enfaldigt i tal förskrifva sig på det heliga, nu måste det ock fram i handling. Ett sådant (förgripande i andeligt och öfrigt) mötte mig icke längesedan mitt under en helig akt, en dopakt. Nu har väl det befattande sina svagheter till formen. Hittills har man talat med presten om formen för akten, men nu störes andakten midt under dopet

med

sände vid ansökningstillfället icke i tidnin-
gen stå såsom medsökande, lade jag in min
ansökan på notariens uppmaning," för
att han skulle få 4:de man. — En af
dem, som fick förslagsrum, blef vid
profpredikningstiden sjuk, och då han
blef till helsan ännu sämre, begärde han
hos Kongl. Maj:t tillåtelse att afgå.
Det beviljades honom, och jag blef helt
oförmodadt uppförd på förslagsrummet,
och fick missiv att profpredika.
I början af okt. har valet vunnit
laga kraft, och den första månadsda-
gen derefter får jag tillträda, n. 1:sta
nov., om valet ej öfverklagas.

Allt förefaller mig såsom en dröm,
och den frågan tränger sig på mig:
Hvad är afsigten med detta från Herrens
sida? — Ingalunda förstår jag, hvad Han
gjort — men det tror jag och ser, att Han
gifvit gåfvan. Måtte jag nu och
få nåd att tro Honom gifva kraften

att verka Hans verk och i sanningens tjenst.
Nog möter mig ansträngande arbete,
dit jag kommer, men gifver Herren arbete,
gifver Han ock styrka dertill, blott jag
vill vandra i Hans fruktan. — Sanningen
af Davids ord har jag sedan mer än en
gång fått erfara: "Wi hafva en Gud, en Gud,
som hjelper, och Herren, Herren, som ifrån
döden frälsar." — Skulle icke jag anförtro
mig åt Honom! — — Ensam blir jag
i det nya hemmet. — Dock det oroar mig
nu ej, ty efter denna vistelse i staden
i ett synnerligen folkrikt hem ser
jag behofvet att åter blifva försatt i
ensamheten. — Menniskoumgänget tröttar
och lemnar då lätt efter sig en stor
tomhet, då man icke alltid får grund af
vårt förgängliga umgängeslif kan göra,
hvad man vill. — Det värsta är att jag icke
sjelf har kraften eller makten öfver mig
till ett sanningens offer af den fega
tillbakadragenheten. — Emellertid skall

3

med detta spotska, häftiga utfall, då dessa frågor voro gjorda: "Nej det ska vi fråga pastorn: vi kunna ej gå i god för barnets salighet, och slippa vi ej att svara, då bära vi hem barnet igen. Pastorn skall visa, hvar den frågan står i skriften, sedan skola vi svara". Deras afsigt var icke egentl. att få barnet döpt, utan att få visa presten, att de icke alls satte värde på kyrkans Ceremonier. — En hel timmes samtal afhöll akten. Orolig blef jag i första ögonblicket, men Herren gaf mig lugn, att jag, då menniskorna efter brusat ut, fick säga dem, att frågan vid dopet icke var hufvudsaken. Så mycket jag ~~vågade~~ förmådde, visade jag dem, att det var *) tänkbart, att man kan svara på frågan, om man sjelf har motsvarande tro. — Då jag framdrog sin uttryck: "dessa små som tro på mig" och frågade, hvad de trodde barnet sjelf skulle svara till den frälsande tron, om barnet, sådant det nu är, ej mer förderfvadt, vore utveckladt och kunde tala, så sade hustrun: "jag tror visst att barnet då skulle vilja svara ja och döpas," och

*) tills man får ngt bättre

sedan fortsattes akten, till återigen den sista
frågan gjordes. – När seden vid den sista frå-
gan måste jag, så godt jag kunde, säga
för dem sjelfva ordalydelsen i frågan, och
då den blef dem klar, svarade de: ja. –
Ack, hvad det är herrligt, att heliga akter
skrås! Måtte Herren se i nåd till oss. –
Jag kunde ej underlåta att säga dopvittne-
ne, att de före akten bort talat om saken, då
de haft tillfälle dertill – men då blef deras tal
sådant, att jag förstod afsigt(som) att visa för mig
ohållbarheten i kyrkans former.

Här äro några psalmer, som jag läst
något ur Madame Guions: "Undervisning om Bönen"
och gerna önskat ega den lilla boken. Men ifrån
de på bokladan jag det svaret, att det ej står
att skaffa något exemplar, har jag lofvat
att skrifva och göra en förfrågan, om det fins
några exemplar qvar. Skulle min kära
Broder hafva så mycket som ett exemplar
att sända till mig, så vore det mycket kärt,
medan jag ännu är qvar i Sköfde. —

Till Herrskapet Alm ber jag att få sända
många helsningar. Sjelf varder min kära
Broder hjertligen helsad af tillgifne

P. J. Hernquist.

Skulle det ej finnas så mycket som ett exempl., så vore godt, om något
godhetsfullt kunde lånas.

Töllestorp = Sollebrunn d. 7/2 1884.

Kära Broder!

Ehuru jag flyttade till mitt nya hem i Mellby pastorat i Elfsborgs län redan den sistlidne 1:sta november, har den här gångna tiden icke lemnat mig något önskt tillfälle att skriftligen besöka mina gamla vänner. I dag synes jag få ledighet till brefskrifning, och vill derför bringa en helsning till min kära Broder från mig och det hem, som Herren gifvit mig i främlingslandet.
Att Han just här ställt mig och det, fastän jag icke hunnit till den för en sådan Komministratur vanliga presteåldern, är mig ett stort under. Underligen har Herren hittills i allt banat en väg åt mig, fastän jag är idel stoft och aska. Måtte jag blott icke sjunka, så att jag tar ut
min

syster hos. När hon måste resa hem, och jag återkom, efter att ha följt henne på väg, grepes jag fången af saknad och en sorts ledsnad, hvars like jag aldrig dittills erfarit. Men lindringen kom snart, dels af tillstötande arbete, dels af den lilla musik, jag kan röra mina fingrar till. Jag köpte nyss ett orgel-harmonium i Sköfde, kan spela något litet och söker att sjunga Guds lof. –
Ej heller i spelning är det lätt att gå autodidaktens väg, synnerligen om tiden är knapp. Jag kan icke mer än 3 melodier 4 stämmigt, men 2 stämmigt flere. –
Att min syster måste resa ifrån mig så hastigt, berodde derpå, att min moder var ensam och behöfde henne. – Genom Tornstedt anmodades jag att skicka henne hem; ty min gamle fader var förd till Lidköpings lazarett. Vid ett besök hos sin broder hade han på qvällen gått ut i mörkret, vikit af stigen, halkat och fallit i en grop, dervid han
stötte

mitt goda i denna verlden. Allting i
det yttre är en så väl beställdt åt mig.
Bostaden är god och angenäm; trakten
väcker, om icke storartad, så dock natur-
skön, en fält för beundran af Guds verk,
just ett sådant jag önskat mig, för att
på lediga stunder kunna naturen
något närmare till hjelp och fingervis-
ning för trons sträfvan. Öster om bygg-
ningen, utan för trädgården, är en björk-
park, om sommaren så svalkande;
i dess midt är ett litet berg, klädt
af allehanda lafvar till min stora
fägnad. I norr från gården, på helt
kort afstånd, börjar skogen. Dess mark
är ganska kuperad, på flera ställen
nära nog bergnatur. Men hvarför
skildrar jag så vidlyftigt? Månne jag
icke för, fastän jag bor så långt borta,
med hopp hysa den tanken och uttala
den allt sedan jag flyttade hit norda
önskan att få se min kära Broder
någon gång i mitt hem? I hoppet
om

om en sådan glädje för mig, skildrar jag icke
de yttre förhållandena här vidlyftigare.
Jag riktigt gläder mig åt att, då jag
när jag då småningom får litet mer
ordnadt, kunna mottaga någon af mina
vänner och få visa den vackra skogen.

Icke mycket har jag ordnadt ännu.
Det är något tomt i ~~bygg~~ rummena. Ett
rum är dock väl i ordning. Men det är icke
min förtjenst eller omsorg. De varma
kära vännerna i Skiöfte hafva sörjt om
det allt. Mig ovetande hade de skickat
allt till mina rum i förväg. Äfven en
liten fin tafelskänk följde med.

Vid åsynen af alla dessa kärlekens gåf-
vor flyttades jag i början så lätt i tanken
till Skiöfte; skulle säkerligen gjort det
mer, men här hitintills icke fått vara mycket
hemma. Församlingen är stor, och på gam-
maldags vis anlitas presten mycket.

Tid till att känna ensamheten har jag
icke haft ännu, egentligen som jag tills
i slutet af förra veckan haft min
syster

Ofta, synnerligen på söndags-eftermiddagarne, hålla de mig gorr, när jag varit på något sjukbesök. — Sker jag stanna någonstäd i närheten, strax samlas grannarne i huset. — Det blir stort samtal. — Slutligen uppmanas jag att läsa något och göra aftonbön. — Det trägna umgänget med folk och resorna, trötta stundom icke litet; men Herren, hoppas jag, gifver krafter som hittills. — Ware Han min hjelp och styrka.

Wid flere tillfällen har jag läst den af Dilner öfversatta lilla boken: Den omvända negern, spegel af verkningen i sin renhet. — Den har riktigt slagit an, och på mångas böner har jag lofvat skaffa dem boken. — Men bokhandlarne här veta ej hvar den finns, och som jag af boken ej fått reda på förläggaren (boken är mig lånad, men af omslagets titel kunde jag ej säkert känna igen afsändaren, möjligen Laurell), så ville jag fråga, om Karl vet, till hvem jag skall vända mig för att skaffa hit några exemplar. — Högst tacksam vore jag för en sådan upplysning. —

Skulle tiden så, att lårbenet var häftigt brutet. — Underrättelsen om detta slag bidrog väl ock till att öka min sorgsenhet. — Jag har ännu icke fått tillfälle att besöka min fader på lazarettet, ej heller min moder i hennes sorg. — Wid och efter underrättelsen om hvad som skett grepos jag af sorg. Det var naturligt. — Men underligt är det nu: jag kan icke riktigt sörja. Om jag kunde, ville jag så gerna tacka Gud för hvad Han gör. — Han vet hvad som är bäst att göra. — Måtte Han få vinna sina afsigter. Men ack! hvad det vore bitter skapet, och huru hårdt och oböjligt min hjerta är. — Ack, att det vore mjukt som vax och icke likt den hårda leran, som gör i stycken då hon stöter! — Men fastän mitt hjerta är den hårda leran, tror jag dock, att den skall uppmjukas till slut af himmelens dagg och regn. Och hvad säger jag? Det ginge väl an, om det icke vore värre än lera; det är den hårda stenen likt. — Jag borde väl skrifa

Wår, Wår Broder, genom Hans lider hjertligen helsad. — Helsa Herrskapet Almén samt vännen Laurell — Din broderligt tillgifne O. P. J. Hernquist.

skria: Slå sönder, o Gud, detta hjerta af sten,
och skapa i stället ett annat ett.–
Ja, illa är det med mig, efter trögt och
tjumt; men Herren har icke helt släppt
mig, fastän jag är efter ett olydigt barn.
Släpper jag Honom, då tar Han tag i
mig på ett annat sätt.– Ack, hvil-
ken kärlek! Det är ett storunder, att
Han icke har förkastat mig.–

En sida af denna kärlek mot mig
kan jag icke låta bli att påpeka.–
Han har nu fört mig till ett arbets-
fält, der det är mig jemförelsevis lättare
att arbeta.– Äfven derför är det lättare,
att jag varit här förut.– Då jag nu
färdas här på vägarne och träffar folket,
så är det som om jag vaknat efter
en dröm.– Allt är delvis kändt förut.–
Så skulle det ju också blifva för de trogna
i himmelen.– I tron känna de ju något
delvis förut.–– Jemförelsevis litet är
arbetet här, ty jag har inga expeditions
bestyr

bestyr, och den nya tidsandens vindar ha
här icke blåst så starkt (härjande) som mångenstädes
i vårt land.– Allt är icke så sönderfallet.
De gamla uppbyggelseböckerna läsas, kyr-
kan besökes flitigt.– Det märkes folket
hos en viss rädsla för "det nya", utom i
Erska annexförsaml., och delvis i Magra.
Förhållandet är således delvis godt; icke
så få enskilda lefva i det dolda [illegible]-
de i tron, men faran för mängden är
denna, att man läser sig fast i formen
och nöjer sig med bruket och seden.–
Efter hvad jag hade i Tråjereds pastorat
och Skåfdes mångahanda, är det godt
att undangömd från det stora verldsbull-
ret få möta prestvänligt folk. Det
vore godt jag kunde taga emot kraft
af Gud att verka Hans verk och tjena
mina åhörare genom en tjenare Gud.–
Sockenbud och sjukbesök förekomma
ofta.– Måhända någonstädes har jag kommit
så litet i beröring med folk som här.–

Ofta

Till fru Lindström har jag ock skrifvit. Måhända kommer hon sitt bref till dig, i hvilket jag likaledes har skrifvit om min kära hustrus sista dagar.
Jag befaller mig i din och de dinas hjertliga förbön och ber dig, att helsa de kära vännerna Roqquist, Rodin, Berg, Löwenhjelm, Kanteagtt[?] alla medlemmar af den lilla Conferencen.
Jag vet, att Herren har fridens men icke bedröfvelsens tankar öfver mig; men mitt öga förmår ännu icke fullständigt, att genomskåda Hans kärleksplan, vemodets tårar förhindra det.
Men jag har den tröst, att Hans heliga öga också har fällt tårar vid Lazari graf; må detta heliga tårar helga de mina; det gäller att tro, utan att se, och slutligen skall (mycket) Herrans kärleks råd prisas!

Med hjertlig helsning från mina små och min kära mormor

tecknar jag

din trogna broder i Christo

H. Hochstein.

H. Hochstein

Niesky d 21 Maj 67.

Tyskland

Käre Broder!

Det är med djupt vemod, jag i dag tager pennan i handen för att berätta för dig om den stora förlusten, som har drabbat mig och mina små.
Min kära hustru har fridfullt slutat sina dagar, och hon gått in i de eviga fridensboningar.
Förlåt, när jag här blott med få ord förtäljer för dig något om hennes saliga hemgång.
Min smärta är ännu allt för stor, än att jag förmår att kunna skrifva mycket.
Redan före Påsk tilltog hennes sjukdom och det svåra lidande, som mer och mer hade utvecklat sig, och de glada förhoppningar, vi alle hade haft i början af hennes vistelse härstädes, försvunno med hvarje vecka.
Väl fick hon ännu uppleva den blomsterfulla vårtiden och blickade genom fönstret på de med blommor öfverhöljda fruktträden, men sjelf föll hon som en förvissnad blomma af, för att i Herrans eviga rike få kunna återse den eviga våren.
Mycket lidande och mångfaldiga plågor

hade den salija att genomgå. Ack, huru ofta längtade hennes trötta hufvud och hennes matta öjon efter ett öjonblicks hvila; huru utmattades hennes swaga kropp genom en förtärande feberhetta eller en dödslik kyla.
Men likväl förlänade Herren henne tålamod och skänkte henne undergifvenhet under Guds allwisa råd. - Swårt war för henne, att skiljas från sina Små; men äfven härvid visade sig Herrans kraft, så att hon under de sista dagarna frivillijt undvek deras nytiga umgänge, för att bespara sig och mig detta såraude wé, vi kände.
Som ett trött barn låg hon fridfullt och väntade på Frälsarens ankomst. Förtröstansfullt trodde hon på Hans löfte, att Han skulle icke öfvergifva henne och äfven i den sista stunden förläna den nödiga kraften, till att wandra genom dödens dal. „Jag fruktar mig icke," så ytrade hon ~~sig~~ flera gånger, „ty Herren är när mig."
Kl 2 om morgonen den 17 Maj föll hon i en ljuf sömn och, under det vi församlade oss omkring hennes hvilolager och uppstämde flera psalmverser, ilade hennes frälsta

själ utan strid och kamp i den gode Herdens armar, hvars herdetrohet hon kallat, sökt och funnit äfven detta får. -
Jag får ej klaga, när jag skådar upp till det fridens hem, der nu wår Frälsare tröstar henne och torkar hennes tårar, men likväl rinna wemodets tårar vid blicken på mina små. Äfven för dessa kära bad den älskande modern den bönen: Herren skall trösta Eder! och som en Fader ~~bekyrda~~ wårda Eder. -
O huru saligt är detta, att få weta: det är Herren, som har gjort det; huru saligt, att få veta henne bergad och undanryckt detta jordlifvets wedermödor, samt att wara förvissad derom, att hon är när Herren. Jag uppfyller hennes sista önskan, i det jag framförer hennes hjertliga helsningar till din Mama fru Alm och de kära barn. Hur glad blef hon, när hon fick se edra fotografier och när jag läste ditt sista kära bref. Den lilla swenska bibeln låg jemt bredvid hennes säng, och månjen gång måste jag läsa något för henne på swenska, emedan hon så mycket tyckte om edra wälljudande språk.
Nu har jag ingen mer, med hvilken jag får tala swenska, ty mina små ha nära nog glömt bort det.

och deras hjertstärkande umgänge. Ack huru
gerna skulle jag åter engång helsa på hos Bring
Rhodin Bergquist, ja hos alla dem, hvilka den tiden
plägade församlas i det lilla prestsällskapets
krets. Helsa dem alla i synnerhet Rhodin Bring
Bergquist Stenmey Ekenblad Wadström Löwenhjelm m.m.
Tillfälligtvis fick jag läsa, att Mr Rosenius har
afsomnadt! Hvilken efterträdare har han fått?
Om du har tid, ber jag om några rader. Huru
gerna skulle jag höra något om edert Missionsverk
och om Missionsinstitutet! Du tror ej, huru
den minsta berättelse ~~glädjer~~ fägnar mig.
Men jag måste ila till slut. Helsa din kära
Mama och Alms samt deras barn af mig
och mina söner. Tillika ber jag om min
helsning till alla vänner.

Herren vare med dig.

Din tillgifne vän och broder
H. J. Hochstein.

Königsfeld bei Villingen. Baden
d. 15 Juni 1869.

Käre vän och broder!

Huru ofta har jag föresatt mig, att skrifva några
rader till dig, men lika ofta har det goda föresat-
sen blifvit om intet gjord. Du får ej tänka, att
brist på vänskap och kärlek har warit orsaken
dertill; o nej! men en viss villrådighet blandad
med någon slags skygghet i anseende till mitt
dåliga swenska har bidragit dertill, att hwarje gång
den i handen lagda pennan åter blifvit å sido lagd.

En lång tidrymd ligger emellan ditt sista
kära bref och de rader, jag nu will skrifva till
dig; jag tror, nära två år äro förflutna.
Om jag ej trodde, att den swenska kärleken är lika
waraktig, som det swenska jernet, så skulle jag
ej ~~drista mig~~ wåga, att åter börja correspondensen.
Mången gång har jag i anden försatt mig i den
Bergmanska familjekretsen; ty jag hoppas
att din kära moder lika som i förra årens
försammlar omkring sig familjens med-
lemmar. Men ho wet? Kanske har du
nedan öfverlagit ett pastorat och wistas
för närwarande som prest på ett mycket

mycket wackert landställe långt ifrån Stockholm. Sista brefvet, du skrifvit till mig berättade om något dylikt. Men jag tror, att du ej welat antaga kallelsen.

Får jag nu berätta något om min närwarande belägenhet, medan jag tror att du ännu hyser något interesse för mig, så skulle jag wara mycket utförlig, om jag någorlunda skulle förtälja, hwadsom tilldragit sig i min familj under hela den långa tiden. Förlåt derföre min korta berättelse. Du har wisserligen hört, att jag å nyo har inträdt i det gifta ståndet. Ej utan kamp och strid i mitt inre fick jag taga detta steg; ty blicken tillbaka på en lycklig tid på samma gång som blicken framåt på en owiss och dyster framtid gjorde mig mycket wilträdig. Men Herren ware tack och lof! Han har hulpit och genom hans nåd har jag funnit både en kär maka för mig och en öm moder för mina barn. Den 26 November 1868 har warit min bröllopsdag. Under hela den nu förflutna tiden har jag rönt mycken barmhertighet och nåd af min Gud och Herre.

Jag finner att min kära maka har mycken likhet med min salig Elisabeth, såwäl i anseende till hjertat, som i afseende på hennes lynne. Mina små göra oss mycken glädje och tala stundom om de wänner och bekanta, vi hade i Stockholm. Fastän barnens kroppssvaghet och sjuklighet stundom wäcka bekymmer hos mig, så får jag alltid å nyo tacka Herren, att han har hulpit oss från den ena dagen till den andra. Sjelfva embetet och min kallelse här tror jag wara mig mera motswarande min naturliga fallenhet, som förut. Du wet ju bäst, huru jag aldrig kunnat rätt tro, att jag skulle kunna uppfylla det uppdrag, jag hade fatt i St. Min efterträdare förstår det bättre. Jag kan ej neka, att många swårighet finnas äfwen här, och att jag dagligen måste lära känna min swaghet och otillräcklighet, men jag finner i min omgifning mera stöd och hjelp, så att jag står ej mindre isolerad. Mitt naturliga anlag har mera fallenhet för gemenskap och umgänge. Derföre har jag warit mycket tacksam, när du under den tiden, jag warit i Stockholm, förskaffat mig tillfälle, att göra många bröders bekantskap.

vsning har utan att inskrifvas)
Skulle du ocksâ vilja försöka att hjelpa ynglingen till erhållande af understöd af Sv. Missionssällskapet, som lärer hafva god tillgång på medel. Om jag minnes rätt, så är du for ledamot i Sv. Missionssällskapets bestyrelse och torde väl derföre kunna något verka för honom.

Helsa hjertligen till Dina föräldrar och syskon ifrån

Din tillgifne broder

C. A. Hultkrantz

Upsala den 13 Jan. 1868.

C.A. Hultkrantz Uppsala 13/1 1868.

Broder Bergman!

Lappske ynglingen Lars Magnus Nordenström recommenderas hos dig till det bästa. Han ankom hit från Lappland för att anhålla om tillåtelse att såsom elev intagas i vår skola, f. d. Fjellstedtska Skolan, emedan han har för afsigt att studera för att framdeles blifva prest eller kateket för sina landsmän i de Lappska fjellen. Men vi ansågo icke lämpligt att intaga honom i vår skola, emedan han har så liten underbyggnad, att vi skulle nödgas för honom ensam inrätta en särskild klass. Dessutom önskade vi, att han måtte bli litet mera pröfvad och känd, innan vi taga emot honom. Vi hafva derföre ansett lämpligast, att han börjar sina studier vid ett folkskole lärareseminarium, hvarunder man

kan få se, att om han utvecklar så goda anlag, att det lönar sig för honom att företaga den vidlöftigare prestbanan. Han kunde väl få stanna vid härvarande Seminarium, men vi hafva ansett det vara bättre att skicka honom till Stockholm af följande skäl.

1) Torde det vara lättare för honom såsom medellös att taga sig ut i Stockholm, der han möjligen kunde få fri bostad i Seminarii localen, hvilket ingen kan erhålla här i staden.

2) Hafva vi hyst det hoppet, att Svenska Missionssällskapet skall kunna af den Lappska Missionens fonder ~~kunna~~ understödja honom, om de få se och lära känna honom.

3) Har jag hört att Seminariet i Stockholm, som i Wessling lä-

ver skaffa en mycket bra Rector, skall vara bra försedt med lärarekrafter.

Skulle du, Broder Bergman! (så vida du ej kan uttänka något annat bättre sätt att hjelpa ynglingen till att studera) vilja förmå att gå honom tillhanda med råd och hjelp för det här ofvan uppgifna ändamålet. Kanske möter det någon svårighet att få honom intagen vid Seminariet under denna tiden. Men kan han icke blifva formligen inskrifven, så kan väl Seminarii Rectorn ändå låta honom deltaga i undervisningen och inskrifva honom till hösten. (Rectorn vid härvarande Seminarium har lofvat, att om ynglingen icke kan få undervisning i Stockholm, så kan han få återvända hit och åtnjuta under-

Stockholm den 7 Juli 1871.

Broder Bergman!

Innerligt tacksam för din kära bild och de vänliga ord, som du lät medfölja honom, sänder jag, enligt din begäran, äfven min bild.

Den 18de d. lemna vi Stockholm med Ångf. Nore, som går yttre vägen, alltså förbi Dalarön, till Holmsund. Måtte detta uppbrott ske i en lycklig stund! till lycka icke blott för mig och de mina, utan äfven till något gagn för de många, för hvilkas uppfostran jag

med Guds nåd och hjelp skall verka!

Om du korresponderar med lektor Widén i Hernösand, så helsa honom från mig och bed honom ej glömma hvad jag bad honom, nämligen att vid tillfälle till pedag. tidskrift insända några kraftiga ord för vår läsliga tid. Tänk efter om du för denna tidskrift, som någon gång bord gifva sina läsare en erinran om en sann religionsundervisnings viktiga inflytelse på vår ungdoms bildnings-riktning och bildnings-intresse. Från olika synpunkter bör detta höga ämne ofta och af olika personer i kortare uppsatser i tidskriften för landets läroverk behandlas. Gör du en början och slå order på dina vänner, att de må komma efter.

Och nu farväl! Tack käre bror för din vänskap och för alla de minnen jag af din person härifrån medför! Måtte Gud leda och välsigne ditt arbete och din utveckling!

Helsa de dina hjertligen från din tillgifne vän

Huss

H. F. Huss.

Erik Klingstedt. 38.

1/5 68.

Värderade Broder!

Vill Du göra mig en verklig tjenst! Jag vet du vill.
Låt mig då få predika i Finskan den andra Böndagen. Jag skall neml. då för Fröken Ebba Ebben hålla Skrift o Nattvard (det är min confirmand). Jag har icke tillfälle att vända mig till någon annan förs., ty i Sta Clara, der jag hört mig för, är ej lämpligt. Om Du värderade Broder, kan medgifva mig detta så har jag försäkrat mig om kyrkoherde Sjödings samtycke dertill.

Med broderlig hängifvenhet
E. Klingstedt

7/5 -79

Ärade Broder.

Ett bref från Dig är mig dyrbart; och det lilla jag kan, skall jag göra för att tillmötesgå din önskan.

Alltså har jag beslutat att (i nästa vecka eller så) förvandla en bland våra vanliga "Aftonböner" till en andaktsstund med i Tidningarne uppgifvet ämne för föredraget. Jag skall då framhålla hvad Du sagt mig och tillägga, att jag i min

bostad mottagen bidrag. Äfven för hi-
fälet till Pastor skall jag på detta
sätt göra något; men om dermed i
dessa bistra tider kan vinnas "nervus
rerum" — det vågar jag ej säga.

Om diakonen Jakob Benjamin är hvad
man kallar en "snygg" person, vill jag
gerna hysa honom i mitt visserligen
något trånga hem, för några dagar.
Skulle han möjligen finna det för trångt,
att föredraga Göteborgs baptist-
salongen, som nog skulle lägga ut
sina krokar för att med personens
hjelp komma något riktigt demonstrati-
ons-stycke åstad; — då är jag
ej just benägen att hysa honom.
Talar han tyska så vore det i
Göteborg mera rekommenderande
än den här vanliga engelskan.

För öfrigt vill jag ej dölja att det eko-
nomiska betrycket är påfallande stort i
alla samhällslager.

Måhända Du vill svara mig
på dessa indirekta frågor; i alla fall
skall jag (om Du intet har deremot)
tala så godt jag kan för saken i vår
Domkyrka.

Din ringe vän

E. Klingstedt

Gbg 7/5 79

Göteborg 11/11 74

H. Herr Hof Predikanten Mag. C. A. Bergman!

Käre Broder!

Förtörne icke vid mig! – Huru skulle jag kunna underlåta att åter uttala (~~eller~~ utskrifva) min hjertligaste tacksamhet för ditt bref! Det skall räcka till för flera högtidsdagar, och min vän, som anmodat mig göra något för saken, tackar dig vördsamt genom mig, han också. – Här kunde jag sluta; men

nytta jag hafte af dina föredrag" – men det låter så platt, det kan gå tusende sina missförstå och så – ja, så är det var bara ytlighet och en förgänglig ~~hän~~hänförelse å min sida, då är jag tiger och slutar mitt långa bref!

Ännu en gång tack för ditt bref! När du läser i din Bibel om "sjudande malm m. m.", då tänk på mig och bed för

din ringe vän

E. Ellingstedt

jag minnes en gång, då Du antydde, att jag icke
olämpligen borde nämnas Garrulus, och det som
du träffande påpekade den gången, vill jag nu vid
anblicken af tre blanka skrifsidor göra gällande,
som jag tror här vid lag med skäl. Så vill jag
då nämna, att jag i temligen lång tid gått och
burit på den tanken att skrifva till Dig, ehuru
det skedde först genom påtryckning af en annan
och tillfölje af en annan persons intressen. En tid
funderade jag på att skrifva anonymt till Dig, men
det är ett gement sätt och jag vet mig aldrig
hafva gjort det. Det anonyma brefvet skulle då
hafva haft ungefär denna lydelse: "En person, som
haft och har dagligt gagn af edra christeliga
föredrag anhåller, att Ni ville skänka allmänheten
flera". Men hvar finnes icke ytliga och smickrande
menniskor, som ur oerfarna lärares händer med
vackra ord locka koncepten för att sedan trycka
dem och — lägga dem till den stora högen af
andlig och skenandlig bokskåpsfyllnad! Du hade
vid mottagandet af ett sådant bref tänkt, för-

modar jag, att brefskrifvaren, om han menat allvarligt,
har mycket nog af att [illegible] af hvad Du skrifvit
i din utgifna, till omfånget obetydliga verk. Kanske Du
t.o.m. tänkt: "det der torde vara någon af dessa
vanliga befordrarne af otidig födsel, de der locka fram
omogna verk i dagsljuset, och på en sådan vink
har jag ingen lust eller kallelse att följa!" — Så fun-
derade jag hit och dit; slutligen läste jag i Stock-
holmstidningarna ett par gånger ditt namn på
Predikolistan, och då föll mig in: "tänk om jag
rakt fram bad B. att få läsa ett par af hans
koncept!" Men det öfverdådet ramlade med ens,
ty genast besinnade jag, att Du väl känner, hvilken
ostadig och kameleontartad natur jag är m. m.
och dessutom har jag ju aldrig närmat mig Dig
och till det mesta seglat under Schartauisk
flagg m. m. m. m. Så funderade jag hit och dit
ännu ytterligare, — till denna finemansfråga
alldeles osökt kom öfver mig. Häraf ser
Du, kära Broder, att jag bra gerna skulle
vilja skrifva: stor, hjertlig tack för all den

Fr. Lagerman.
2 st.

Upsala d. 9 Jan. 1872.

Herr Fil. Doktor och Pastor!

Genom Eder goda omsorg har en bok om Bönen af Mad. Guion förl. år utkommit i sv. öfversättn. Undertecknad har anmärkt, att förordet till den 1sta afhandl. är undertecknadt: "Öfversättaren (År 1739)" och har deraf kommit på den förmodan, att samma arbete utkommit på svenska nämnda år el. icke långt derefter. Har i Ups. Biblioth. spanat efter detsamma, men der icke funnit något annat på sv. öfs. arbete af G. än ett arb. kalladt "Andelige Strömar" af år 1748. Nu fanns emellertid icke detta arbete derstädes, ehuru man sökte deref.

för att förvissa sig derom, huruvida möjl. det vore samma arbete, som nu utkommit med den förändrade tit. "Om Bönen" etc. — Ni skulle göra mig eder mycket förbunden, om Ni ville låta mig veta,

1:o) om den nämnda af er utgifna boken veterl. förr utkommit i Sverge, och,

2:o) om så är, huru den blifvit då censurerad, men

3:o) hvad annat Ni kan meddela rörande den frågan, huru den gammal-lutherska kyrkan, vare sig i Sverge ell. i Tyskland, upptagit och bedömt det till grund för eder edition liggande arbetet.

Tillåt mig uttala min hjertligaste, ödmjuka tacksamhet för eder edition. Jag har ej för egen person af nöden att söka få ofvannämnda frågor besvarade, men för andras skull. — Gud för Jesu skull förläne de förjagade i Sion nåds och böns Anda i detta nya år!

Det vore mig kärt, om denna min skrifvelse kunde utan för stort besvär benäget besvaras snart.

Med högaktning och tacksamhet
tecknar

Fr. Lagerman.

Adr. Upsala, Kalmar Nation.

Fr. Lagerman, Uppsala

Upsala d. 8/4 72.

Höglärde och i Christo älskade
Herr Doktor Bergman!

För den bok om "Heliga Själars Lif", som Ni strax efter Edert angenäma besök hade godheten tillsända mig får jag hjertligen och ödmj. tacka Eder. Jag hade längesedan skolat tacka Eder, men jag har dröjt hufvudsakl. af den orsak, att jag ville först lära åtminstone i någon mån känna arbetets innehåll. Nu ber jag Er vara god och upptaga min efgift ogrannlaga tystnad på detta sätt och icke såsom uppsåtlig otacksamhet.

Wisserligen vore icke så litet att anmärka med hänsyn till det didaktiska elementet uti dessa "Lefnadsteckningar", om man genom nådens Ljus skärskådar dem i samma nådens Ljus, d. ä. i Ljuset af det oskrymtade Nådesordet som i den hel. Skr. [illegible] oss mildeligen gifvet; men dels finner jag mig icke dertill skallad, dels känner jag mig af Edra muntliga uttalanden om det som rörer den evang. lutherska (gamla och äkta) kyrkobekännelsen för litet uppmuntrad till någon granskning; dels slutligen känner jag min egen oförmåga i det goda och vill derföre i [illegible] rummet draga andlig båtnad af det verkl. goda, som erbjudes.

Är ni emellertid mindre obenägen till ett enfaldigt och uppriktigt samtal beträffande de vissa vigtiga punkter än en ytlig och flygtig beröring låter mig ana, så anbefaller jag åt min trofaste Ledare som är Sanningens Ande, både sättet och tiden för ett kristbroderligt meddelande. Om vid en genomresa genom hufvudstaden det så skickar sig för mig, så vill jag i Jesu Namn helsa på Eder, jag som både önskar lära mig tiga och tala.

O, huru fjerran äro icke vi arme kristne i denna tid ifrån den lefvande och ächta kristendom, som bodde uti de fordna helgon med alla Andans frukter! O, är då nåden skild ifrån bönen och finnes den hel. Ande ibland oss väl såsom nådens, men ej såsom bönens Ande? Omöjligt! Men Skriften glömmas alltför mycket än i en riktning, än i en annan, och så kommer den ena lika litet som den andra till en grundlig erfarenhet af den verkliga, fullt skriftenliga, verksamt alltfrälsande nåden Tit. 2:11-14. (intet ord förbigånget!). Men då den helige Ande tilllägges får alltför litet bevisa sig såsom Sanningens Ande i alla afseenden, så blir följden den, att han får alltför litet bevisa sig s. s. den helige Ande, alldenstund vi kunna allenast helgas uti Sanningen (Joh. 16:17). Får nu sanningen icke (i djup mening fattad) såsom upplysande och renande eröfra oss ifrån sjelfviskhetens och ogudaktighetens rike, så kan bönen icke i sin fulla bemärkelse och verklighet komma till lif och öfning hos oss, hvar ju bönen (t. ex. i Fader vår) begynner med tillbedjan derutivårt egetvett och den himmelske Fadrens allt af den barnsliga tron och i helig fruktan bekännes. Så blir och talet om nåden mångenstädes oftast blott en tomt ljud och bönen som nådens blott ett tomt ljud och nådens berömmande och kärlekens utropande likaledes endast ett tomt metalliskt ljud utan inre, didaktisk och ethisk sanning (att jag så må uttrycka mig). Vi hafva nu firat både Christi död och uppståndelse. Han som för våra synders skull är utgifven och för vår rättfärdighets skull uppväckt och som har under en viss skröplighet, dock sannfärdeligen bott uti sina fordna tillbedjare som besinnat och förstått Joh. 4:23,24. Joh. 14:23. Uppb. 3:20 och han som ännu har på jorden någon liten qvarlefva af sin arfvedel, såsom vi ock uti den 3dje art. af den apostl. Tron i tron bekänna, hafve fullbordat öfver oss — ja, på oss, uti oss och genom oss sin heliga vilja enligt Zach. 12:10. att vi blifva uppfyllde med den hel. Ande, blifva Ande och uti Andanom vandra, så att hela vår ande och själ och kropp blifva renade från all besmittelse, helgade och i domen ostrafflige befunne. Amen.

Dessa mina tankar äro föranledda af de vansakade sanningar som isynnerhet i gifva den hel. Skr. (och äfven uti de ifrågavo. Lefnadsteckningar likså i några andra mera skriftenliga böcker) tränga sig hvarje sanningssökande själ mer eller mindre förnimbart in på lifvet. Det heliga lifvet intage och fröjde hjertinnerligen både Eder och

Er ringa van

Fr. Lagerman.

Emanuel Laurell

o daterat

Älskade Broder!

Härmed öfversändas till dig bref, hvilka jag mottagit från våra bröder på Åland. Det hade för mig värde att nu få en helsning från dem.

Min resa har varit välgörande för min helsa, och jag är tacksam för denna hvilotid. Mycket tyder på att nu inledes ett nytt skede af mitt lif. Då jag lemnade S'holm fick jag anledning tänka, att Lemwgren skulle blifva vice pastor efter Östrands bortgång och min hjelp således komma att behöfvas i Djurgården. Annorlunda är nu – enligt bref från Lemwgren – ordnadt, och han skall sjelf sköta sin pastoratsadjunktur. Då jag nu

kommer till Wermland och Stockholm hoppas jag, att det visar sig, hvad min väg är. Afgörelsen bär uti sig mycket. Att min mor nu ej kommer med mig till Stockholm utan stannar hos min bror i Wermland, kan anses afgjordt, då min ställning i S'holm är så osäker.

I Christiania är jag blott för en dag på genomresa till Wermland, Molkom. I S'holm bör jag inträffa den 5 Sept.

Din tillgifne
E. Laurell.

G.E. Levander Blidö 23/12 1878.

Kära Broder!

En god Jul och ett kommande godt nytt år med nåd, frid och välsignelse från Herren önskar jag dig af allt hjerta. Då jag till rummet är skiljd från dig vill jag dock pr bläck och penna något meddela mig med dig, kära broder, och derjemte gifva dig några uppdrag från mig, bedjande att du godhetsfullt måtte uträtta dem.

Det ena är helt lätt, det är nämligen att till din syster, Fru Alm, framföra min och min hustrus tacksamhet för de sändningar vi från henne bekommit. Då tiden det tillåter skall jag sjelf skriftl. tacka henne. Det andra uppdraget är att du personligen måtte aflemna medföljande skrifvelse till Registratorn vid Landtmäterikontoret samt om möjligt få beskrifning på den

plats som i början af detta sekel utgjorde Blidö kyrkovall. På det att du måtte bättre få kännedom om uppdraget beder jag dig genomläsa nämnda bref samt derefter kuvertera och aflemna detsamma. - Anledningen till att jag genom dig vill vända mig till Landtmäterikontoret är ifall något personligt ombud behöfves. - Om så fordras, beder jag dig tillskrifva mig om denna sak samt att för öfrigt ej taga illa upp att jag besvärar dig. -

Jag har det för öfrigt mycket trångt här på Blidö. - Ingen att meddela mig med och missförstådd af alla. - Å ena sidan möter jag likgiltighet eller förakt för alla andliga strifvanden, å andra sidan deremot en allt mera vämjelig från Sanningen afvikande sekterism med allt mera tilltagande andlig onykterhet. Kolportörer öfversvämma församlingen med föredrag allt mera "fria". Att vara "fri" d. v. s. kunna skratta, hoppa under de enskilta andaktsstunderna och vara andl. uppsluppen det är hufvudsaken. Allt annat är ett oomvändt trälsinne. All kunskap en förderflig farisesk skriftlärdom, alla prester andl. röfvare eller i bästa fall legoherdar. Se sådan är nu den andl. riktningen. Med djup smärta måste jag se och höra den ene efter den andre af de få enfaldigt kristna som finnas här dragas in i denna strömning. Bittert anklagar jag och mig sjelf härföre och hade jag icke familj, vore jag frestad att afsäga mig Blidö kommi[-]nistratur. Herren gifve mig arme, ovärdige och oduglige nåd, visdom, mod och kraft.

Bed härom för mig, käre broder och gif mig några rader till uppmuntran i mitt betryck beder

Din ringa vän och Broder

Blidö d. 23/12 1878

G. Rom. Levander

Anders Lundholm

Göteborg & Klippan d. 21 Mars 1871

2 st.

Kära Pastor Bergman!

Aldraförst innerlig tack för brefvet jag fick i går. Och tack också för det råd som gifvits mig! Som saken nu har vändt sig för mig måste jag i morgon afresa till min plats och försöka huru det går med mig –.

Det var en bra sorglig underrättelse att Rudin blifvit så sjuk. Han har väl blifvit det genom sitt alltför flitiga studerande. Man hoppas ju ändock att han kan tillfriskna? Det skulle vara särdeles kärt om jag på någon väg finge underrättelse om honom huru det kommer att gå –

Det var nu mycket snällt att Pastor Bergman skref något till mig. Det var ej långt ifrån att jag hade afsagt mig presterembetet för att slippa de i längden så nedslående och nedtryckande stridigheterna –: icke så mycket för att blifva lärare

plågat mig och alla de andra till slägten hörande Mag. Wilhelm Bergman [illegible] [illegible] –!

Min adress blir nu – så mycket jag känner – Göteborg och Torslanda. Stället ligger ute vid hafvet (nära det åtminstone) och jag torde få mer än en gång lyssna till bölgornas sång. Befolkningen skall hufvudsakligen utgöras af fiskare. Få se om jag der ute får uppleva några lifsstymmelser till likheter med scenerna och tilldragelserna vid Tiberias sjön under den Underliges och Obegripnes dervaro –

Om det är möjligt och nyttigt så helsa Mag. Rudin från mig. Helsa fru Rudin och lilla Daniel!

Från Glasells skall jag också helsa. Jag har haft det der mycket behagligt nu en tid. Det är ej längre bort än att jag understundom torde kunna besöka dem – om jag kommer att stanna der, hvilket är förstås tvifvelaktigt.

Eder tillgifne och förbundne

Anders Lundholm

vid bekanta institut; ty jag hade ju aldrig försökt om
jag i något afseende passade för en skola och kunde
derföre ej hafva minsta visshet om att det skulle gå
bra. Men mitt mod har alldeles lemnat mig sedan
jag blifvit afsatt och jag känner mig nära nog för
gammal att börja med att under 10, 20 eller 30 år
(om jag lefde så länge) blifva kringskickad såsom adjunkt.
Men jag vill söka att hålla [ut] så länge jag kan — och
äfven vill jag göra det i detta Stift. Det kan ju hända
att Gud skulle af förbarmande bereda en utväg för mig
— — — då Hans tid kommit. Jag är möjligen sjelf
ensamt och allena skuld till att jag kommit in i dessa
förhållanden genom brist på vishet, kärlek och tro — — —
jag får äta mina gerningars frukt.

Jag kan visst aldrig blifva vis — jag känner det;
och likväl behöfde jag det så väl. När jag ser andra
visa så skämes jag för mig sjelf och min dårskap; men
vishetan är ej ett pensum, som kan inläras i minnet.

Såsom prest gäller det att visa sig stark och fast person-
ligheten — fruktande för ingen ting, ej görande anseende
de till personers anseende — tillämpande sanningen på
den ena såväl som den andra. Detta fordrar ju Gud.
Men om man samvetsgrannt vill göra det — huru skall
det då gå? — Jag tänker alldeles ej att blifva en oppo-
sitionsman —; men skall jag kunna tiga allt?

Kanske jag snart skall blifva ansedd såsom en öfvermo-
dig, trotsig och stolt person; — det kännes då skönt att tala
om huru det i sjelfva verket förhåller sig — och huru
ögerna och fruktande man träder fram och [ikke] är obe-
redd på hvad som möjligen säkert blir en följd —
måste blifva en följd.

I dag har jag hvilodag och derföre ville jag nu
skrifva. Jag hade eljest velat vänta tills jag kommit
ut på min plats. Men der torde blifva mycket att
göra med predikoskrifning och predikande. Jag har
egentligen haft hvila allt sedan jag kom ut till
Eder på Rosenvik och der fick njuta så mycken
kärlek och välvilja — alldeles oförtjent och som mig
synes orättvist, enär jag fått för mycket förtroende.
Då jag äfven fått mycket till skänks, så tycker jag ofta
mig hafva fått det derför att jag visat mig from-
— såsom alla andra ju göra: men jag är det mindre
än det synes. — Kunde jag emellertid någon gång på nå-
got sätt visa mig tacksam, så skulle jag dock deraf haf-
va mycken lust.

Helsa nu hjertligen Fru Bergman, som så väl för-

Thorslanda d. 19 Sept. 1871

Dyre, ädle Broder!

Jag dristar mig ändtligen till att komma med
ännu ett bref. Du får försöka att ursäkta mig:
det är ett verkligt behof, som jag måste tillfreds-
ställa.

Kan Du verkligen förlåta mig allt mitt myc-
ket orätta och oheliga: högmod, sanslöshet, lätt-
sinne, ovishet och annat ondt? Du känner
det ju ganska väl (och genom Guds straffdom har äf-
ven jag lärt känna det. Det är på visst sätt
ett sammanhängande helt, hvaraf slutet varit.
Det synes (har länge synts) mig alldeles oför-
skämdt att vilja begära förlåtelse derför.
Jag har ingen ens för mig sjelf giltig ursäkt och
jag är icke värd förlåtelse – likväl beder jag

---

mitt nuvarande ställe, Thorslanda, tycker jag
mycket om: jag har här stor frihet (en tid
var jag bortåt Boråstrakten, i en herrlig skogs-
trakt Bollebygd) Jag har här rätt god tid
till att studera och har äfven fortfarande
några enfaldiga, fromsinta menniskor att be-
söka, fastän några af mina kära hafva dött.
Nu stunda husförhören och jag glåder mig
deråt –

Jag har nu något studerat Mystikerna och
andra (Becks Leitfaden m.m.). Auberlen: Der
Prof. Daniel etc. gjorde mig mycket godt, den
återgaf mig särskilt uppenb. boken, hvilken jag
icke trott på sedan Upsalatiden.

Gud (och menniskor) har straffat mig för min
ohelighet, sanslöshet m.m. och det har gjort mig godt
Men nära nog hade jag blifvit förgången, då-
som Du ju kunde märka af mina bref. Feg-
het, bitterhet och allahanda onda ting funnos hos
mig. –– Jag begär nu alldeles icke något svar eller
bref. Men om Du och past. Rudin någon gång i år eller
ett annat år (om man lefver) kunnen gifva mig en riktigt full
förlåtelse, så skall det göra mig mycken glädje.

Din mycket felande
Anders Lundholm

derom. Jag har för min synds skull – för någon
tid tillbaka – haft svåra strider, med den Onde sjelf,
såsom Du väl kan förstå. Jag har bedt flera
om förlåtelse för hvad jag felat, äfven Ev. F. Sty-
relsen (naturligtvis icke i afsigt att blifva upp-
tagen i deras tjenst). Kunde Du, jemte past.
Rudin, nu ocksa lemna en rättvis förtrytelse, så
skulle det glädja mig särdeles mycket.

Tron på Guds ledning har varit det som
upprättat mig. Gud är vis, barmhertig och helig
och jag däraktig, kärlekslös och syndig. Genom
min synd (högmod och lättsinne synnerligen)
förlorade jag redan i Alexandria den lilla tro
jag hade, och då jag kom tillbaka till Sverige
var jag mycket eländig – alldeles utan tro.
Din och past. Rudins (och sedermera past.
Hasells) mycket oförtjenta kärlek mot mig
gjorde mig synnerligen godt. Hjertligt tack
derför och äfven särskilt derför att Ni icke
gåfven mig väl förtjenta hårda förebråelser!
haden J sagt mig sanningen rentut tror
jag knappt att jag kunnat hålla ut.

Det hvaraf jag lidit är i synnerhet högmod,
bitterhet och lättsinne särskilt under striden
med E. F. S. Styrelse. Jag kände mig på visst
sätt öfverlägsen gentemot Styrelsen och förde stri-
den högmodigt och lättsinnigt. Om jag varit
af sådan sinnesforfattning att jag kunnat be-
känna det för Eder, så hade allt det orätta
sedermera kunnat vara ogjordt.

Min afvikelse är visserligen först synd
mot Gud, men ock synd mot menniskor och
~~och~~ då särskilt mot Eder och andra till
hvilka jag tillföljc af ett inre behof, oak-
tadt mitt lättsinne, måst hålla mig.

Mycken tack för Ditt goda bref – och särskilt
derför att Du ville skrifva till mig, fastän
jag var så högmodig, oförståndig och utan
christlig sans! Förlåt allt mitt orätta! Och
om Du sjelf, som jag hoppas, förlåter det,
så bed ock past. Rudin derom – öfvertala
Du honom! Jag hoppas att fastän jag syn-
dat, så skolen J ej få någon svår skam
derför att J bevisat mig kärlek.

det står i Sv. Ps. 102 v. 4:
"Nu stormen, o tider!
Hans Kyrka står fast!"
så tror jag äfven - Gud kan gifva styrka åt få, såväl som genom många.
Om det skulle bli en strid om Guds sak, få kommas många troskyldar att uppstå stödda af Guds hand, liksom blomman under ett häftigt åskregn; han blott sviktar, men icke bräckes, och derefter, då han blir uppvärmd af solen, är han vederqvickt, och än starkare blomstrar han nu, spridande sig sjelf öfverlande, en herrlig doft omkring sig och prunkar dubbelt skön - och så bär han vittnesbörd om Guds kraft och godhet -

Nu får jag sluta dessa få rader med en kär helsning till Frun samt andra vänner

högaktningsfullt
Gustaf Lundin.

P. S. Min adr. Linköping och Ullevid -
D. S.

Ullevid d. 3 Aug. 1868.

G. A. Lundin
7 st.

Bäste Herr Magister!

Jag befinner mig nu ute på landet som informator, men har derför blott fritt vivre. Det är godt att få vara på landet under den vackra sommartiden; man blir vederqvickt till både själ och kropp, om man rätt njuter af den sköna naturen. Här är visserligen kalt, ty blott ett och annat träd finnes vid gården, som ligger på en slätt, men det är friskt och godt -

Skolan begynner åter den 1sta Sept. Jag fick i stipendium 40 rdr. Detta läsår har jag ämnat att flytta från Petterssons, der jag bott, och flytta tillsamman med några andra kamrater i hopp att kunna lefva ännu billigare - En hel våning

på 6 rum och kök hyres nämligen af Seminarister och en har kassan om hand och för bok öfver de utgifter, som äro. Han köper också hem råg, låter mala. Köper t. ex. ett svin etc. låter slagta, när så behöfves och beställer om, hvad som behöfves. Widare hafva de en hushållerska som anrättar och håller allt i ordning. Genom en sådan hushållning blifver det billigt; man kan till ex. lefva på en 12-15-18 rdr i månaden. Till detta Seminarist hushåll få icke sluta sig andra än stilla och Gudfruktiga elever, hvarigenom man kan lita på att ingen oråd sker. Detta hushållningssätt är dessutom ett par år gammalt.

För mitt uppehälle under det nu instundande läsåret ser jag mig i behof att bedja Herr Magistern vara god, om möjligt bispringa mig med ett lån af 100 rdr. Sedan detta läsåret lupit till ända och Gud förlänat mig helsa, hoppas jag att småningom i någon mån kunna återbetala förgäld. Som min förmyndare icke nu kan få upp penningarne åt mig ej heller af egna medel lemna dem i förskott, så torde Herr Magistern vara af den godheten och, som möjligt sända åtminstone en del af det begärda lånet till skolan begynner. Bästa Herr Magister förlåt min djerfhet.

Här på landet är allt bra, jag är ensam. Hvar och en arbetar i sin stad, såväl husfader, som husmoder. Jag har mina elever från kl. 8 till 12 f. m. samt från kl. 3 till 6 e. m. Den öfriga tiden äfvensom då barnen läsa sina lexor arbetar jag på mina ämnen - isynnerhet Historia, Geografi samt Norbecks Theologi - Äfven öfvar jag mig i rättskrifning. I Örebro har nu det stora skollärare mötet stått, men jag har ej hört något resultat deraf. Dock hoppas jag att Herren der, genom sina trogna tjenare, styrt allt till det bästa. Ett kyrkomöte skall blifva men, som jag uppfattat saken, har medlemmarne, som der blifvit valda, två olika syften - för och emot - Men, som

Solberga den 20 Oktober 1871.

Käre Herr Magister!

Nu har jag hört mig före hos både mag. Meijerberg och rektor Anjou. Från den förstnämnde fick jag följande svar: "Huruvida något vikariat blir ledigt nästa år, är för mig nu omöjligt att säga. ... Ett vikariat kan komma ifråga endast i händelse af någon lärares insjuknande. I sådant fall skall jag med nöje vända mig till Eder." Jag frågade tillika om mitt prof var otillfredsställande och fick derpå detta svar: "Edert undervisningsprof i Nikolai folkskola var alls icke otillfredsställande, men den lediga platsen tillerkändes Herr Holmgren, hvilken under ett års tid på berömwärdt sätt tjenstgjort i Kungsholms församlings folkskola härstädes." Häraf kan man sluta sig

För egen räkning gör jag igenom mina skolämnen ett i sender. Nu läser jag historia. Kristendomen, såsom skolans hufvudämne, studerar jag alla dagar. Nu läser jag Luthers större katekes. Entomologi har jag i sommar studerat och har i detta ämne skrifvit en liten artikel, som kommer att influta i Skoltidningens November häfte under rubriken: "Huru bör läran om insekterna behandlas i våra folkskolor?" Alla söndagar kallar jag barnen tillsamman och genomgår evangeliet, såsom bruket är i söndags skolor, och läser för dem någon barnasinnet anslående uppbygglig berättelse, låter dem sedan berätta densamma och slutar sedan med bön vår lilla uppbyggelsestund. Då jag härofvan talade om mitt kristendomsstudium, menade jag icke att jag endast *studerar*. Kanske H. M. förstår mig bättre, om jag säger: "Menniskan lefver icke *endast* af *bröd*".

Har ännu 2 delen af Becks "kristliga tal" utkommit?

Käre H. M. blif ej ledsen på mig, som skrifver så långa bref! Jag har behof af att meddela mig med någon, som jag vet intressera sig af mig. Tack för råden! Jag hade sjelf tänkt så, detta gladde mig. Jag beder om hjertliga helsningar till Fru Bergman.

Med tillgifvenhet
Gustaf Lundin.

till, hvad nytta ett vikariat i Stockholm medför för den, som ämnar söka sig plats därstädes. Rektor Anjou åter afrådde mig nästan från att söka vikariat, men tillstyrkte mig att söka ordinarie plats. Dessutom var han snäll och lofvade mig, att med det första han blir ombedd att skaffa någon lärare, han skulle tillmötesgå mig. Emellertid ämnar jag söka och står redan i valet och qvalet mellan några platser. En plats är ledig till ansökning i Trosa pedagogi till den 26 Nov. En annan vid Skutskärs sågverk i Elfkarleby-pastorat hette Thedenius – Ansökningstiden till den 20 Nov. Lönen omkring 600 Kr och fri bostad – Ännu en i Gefle till den 16 Nov. med lön 900 Kr. Jag skall nu invänta nästa nummer af skoltidningen, kanske ännu flere blifva att välja emellan. Den största olägenheten vid sökandet af de ofvannämnde sysslorna är resan dit för profs afläggande, då det är mycket dyrt att resa, om det skulle blifva förgäfves.

Rektor Anjou sade mig vara särdeles lämplig för ett pedagogi och sade att jag ju kunde försöka att få platsen i Trosa, men jag förestäler mig Trosa som ett rätt samhälle, en småstadshåla, der dryckenskap är hufvudtonen; men kanske har jag tänkt orätt – Skutskär åter förefaller mig så naturskönt och stilla – En resa ditupp blir kostbar nog vintertiden –

Ach, hvad det skulle vara roligt att få sin egen lilla skola och ett eget hem! Jag är här så ensam, har ingen att delgifva mina tankar. Jag läser mina 5 tim. med barnen – 2 tim. använder jag till spatserstid dagligen. Dervid går jag så tillväga: Efter skolad läsning kl. ½1 e.m. tåger jag tillsammans med en 10, en 8, en 5 och en 4 åring ut på ängar och backar, der jag sätter någon lek i gång, om vädret är vackert, eller i annat fall promenerar jag ett vägstycke under samtal med barnen i något ämne, som är roande för dem – eller tager deras uppmärksamhet i anspråk. Emellanåt får då 4 åringen rida på mina axlar, hvilket är hans största glädje vid sådana tillfällen. Hemkomna från promenaden äta vi middag, hvilken då smakar oss alla rätt väl. Eftermiddagen är min egen. Wi börja dagens arbeten kl. 7 om morgnarne och sluta kl. ½1.

och rundt omkring oss – Wi vilja med vårt för-
nuft omfatta och uppmäta Gud – och begränsa vårt
tillbedjande af honom i inlärda former – konsti-
ge nog, då hufvudsumman af allt är: "Du skall
älska din Herra Gud af allt ditt hjerta af all din
själ, af alla dina krafter och din nästa såsom dig
sjelf" der framställes hela gamla testamentets
sträfvan – hela religionens enkelhet – och hela krist-
na läran – Allt derpå syftande är af Gud, annat icke.

Så har jag uppfattat Löjtnant Gills religi-
ösa ställning. Sällsam nog – Fru Gill, åter, tyc-
kes mera ansluta sig till den ultraevangeliska
riktningen och är mycket välmenande och snäll.
Säg mig några ord att bemöta det förvända i Löjt-
nantens hufvudpåståenden! Han är sådan att han
högaktar hvarje inkast emot sig – men låter
icke tätt öfvertyga sig; dock har det lyckas mig
några småsaker att få honom att medgifva sannin-
gen. Om Söndagarne föreläser jag Beck och H. M:s pre-
dikningar. –– Skolan som jag har är en "Småsko-
la" – vidare derom en annan gång. Jag beder om
hjertliga helsningar till fru Bergman.

Med tillgifvenhet

Gustaf Lundin.

Motala och Bona d. 8 Febr. 1872.

Käre Herr Magister!

Hjertlig tack för i julas! Det
var mig mycket godt och uppfriskande
att få komma till Stockholm. Jag kan
säga att jag der fick likasom små paket,
hvilka jag nu i min ensamhet öppnar och
undersöker; jag menar, jag hörde många skö-
na sanningar, dem jag nu, öfverlemnad åt
mig sjelf får betrakta. Det är godt att
hafva ett litet sådant förråd – och det i synner-
het i den ställning jag nu kommit.

Löjtnant Gill är en hedersman. Han
söker sanningen och vill gerna tala om Gud
och Hans ord – men i en anda, som förefaller
mig stundom sällsam, stundom god.

Han säger sig nu på sista tiden fått viss-
het om Guds ord i bibeln. Allt deri är dock icke

Guds ord, ty Guds ord är och blifver, hvad det är och
varit, icke underkastadt någon vexling, så är
dock icke allt, hvad Gud säges hafva sagt i bi-
beln – Gamla testamentet innehåller mycket
Guds ord – detta igenkännes straxt, genom sin
anda, sitt lif, sin tillämpning på menniskan
i alla tider – Abrahams offer t.ex. der han
offrar sin son, var det Guds ord och befall-
ning? Nej, det är blott en lärorik dikt – men
Gud framställes icke i sin kärlek. Om någon
skulle komma och säga till mig under form
af Gud ~~och säga~~: "Du skall döda ditt eget barn!"
Jag skulle svara – Du är en lögnens ande – Gud
är kärleken – han kan icke motsäga sig sjelf –
o.s.v.

Kristus var sann Gud. Detta märkes i allt
som rörer sig i och af honom. I Jesus se vi Guds
kärlek, som sände en menniska oss till exempel i
hvilken bodde Gudomens fullhet lekamligen. Be-
traktar man Jesu lif och lära, så behöfva vi ej
alls fästa oss vid hans oförklarliga födelse, hur
den än tillgått, göra vi detsamma, om vi annars från be-
trakta Jesus: hans lära och lefverne. Emellertid

finnas punkter i evangelierna, som frånkänna
Jesus hans Gudom – t.ex. Han gjorde ett gissel
af tåg och dref ut köparne från templet. Johan-
nes, den enda som påstår detta hade antingen irrat
sig, eller också har genom falska öfver- och afskrif-
ter berättelsen härom blifvit förfalskad – ty icke
är det Gudomligt att låta ~~vreden~~ nitet öfverga till hand-
gripligheter eller uppblossande vrede – Jag er-
känner härvidlag att jag i denna punkt bad om
betänketid för mitt utlåtande – Säg mig ett sätt
att bemöta detta inkast" – Jesus sade aldrig, att
gamla testamentet var af Gud, ty han sade: De
hafva Mosis och profeterna – Det är sagt dem
gamlom o.s.v. men jag säger eder. Således skulle
Gud hafva sagt annat än Jesus – det Jesus sade härvid
var dock Gudomligare – Således – var Mosis seremoni
och borgliga lag blott (menskliga stadgar) – Alla sökta och kon-
stiga bevis – bevisa menskligheten – Allt åter kommer från
det inveckladt och till slut skall allt blifva så enkelt,
att det menskliga förnuftets alla införder under
århundraden och årtusenden skola komma på
skam, då vi helt enkelt, utan alla lärda dogmer, skrif-
ter lära fatta Gud, ty Gud är högt öfver oss och djupt under

i det sanna inträdet – Så är det med mig nu. Jag är så orolig vid tanken på att offra en så lång tid till studierna utan medel och utan att vara viss om ~~sin stof vars~~ föranstaltningens upphofsman är känslan eller en verklig Guds anmaning.

Jag får derför hjertligt tacka för Hr Magisterns och Fru Bergmans godhet och omtanke om mig, men nu har jag sagt dit skäl, som föranledt mig att stanna på den lefnadsbana, jag redan beträdt –

Ännu har ingen utsigt till plats visat sig – Gud är underlig – Han vet, hvad oss göres behof – Derför böra vi följa hans ledning, han utser väl min kommande vistelse –

Och nu farväl Käre Herr Magister! Må Herren leda oss i Sin Sanning! Hjertliga helsningar till frun!

Med tillgifvenhet

Gustaf Lundin.

Solberga d. 21 Febr. 1872.

Solberga 21/2 1872

Käre Herr Magister!

Hjertligt tack för det sista brefvet! Jag har sökt att pröfva mig sjelf inför Gud i mitt samvete angående den i det förra brefvet uttalade förmodan.

Orsaken till mitt tungsinne är väl dock att finna förnämligast uti den ensamhet, i hvilken jag nu snart i tre år lefvat – Till ingen har jag kunnat yttra, hvad som försiggått inom mig, ty här är ingen, som förstår mig. Jag förmodar, att jag återvinner mitt lugn, när jag åter kommer i beröring med menniskor, som förstå mig och med hvilka jag kan få utbyta tankar i ämnen, som ligga mig om hjertat, eller Gud

fört mig, dit han will – förändringar in- om mig –

Hvad skolbanan beträffar, omfattar jag den med värma – dock känner jag mig något främmande för densamma – Orsaken härtill har jag sökt uti mitt, genom tre års information, aflägsnande från densamma, ~~såsom~~ då min egentliga kallelse varit folkskolebanan. –

Flere gånger under min vistelse på Salberga har lusten att blifva prest uppehåt mitt sinne, men härvid har det alltid stannat, emedan jag fruktat det icke vara välbetänkt att ånyo kasta sig in på studiebanan utan medel och med fara att synas obestämd, ja, flygtig och ledd af blott "hugskott." Jag har derför ej heller velat nämna derom för Herr Magistern.

Wid mottagandet af den kära sista skrifvelsen blef det mig så warmt om hjertat, att jag i förstone blef utom mig af glädje – rättare: både utom och inom –

Det är visserligen så, att jag ända från barndomen liksom – jag tror mig – känt en inre maning att blifva prest, men nu är jag så vacklande, hvad kallelsen beträffar, att jag icke vågar säga mig hafva kallelse dertill – Ännu känner jag ett trängtan derefter, men månne det är ett rent begär? Just detta har jag icke ännu kunnat utröna, ty härvid märker jag veckelig oro vid min pröfning – I allt annat i denna sak har jag utan oro funnit mig kunna och böra återtaga skolbaken och börja ett nytt arbete mot prestbanan. Det väsendligaste är sålunda emot – Jag har icke kommit långt på helgelsens väg – Dock sanningen söker jag med allvar – Icke såsom fjäriln med glänsande stoft på vingarne, fladdrande från blomma till blomma, sugande det söta och lefva deraf, utan såsom en afskuren qvist, som liggande på marken väntar att blifva upptagen af trädgårdsmästaren för att inympas

na gång, ehuru jag ville säga mycket – mycket
mer, ty i ett bref är det svårt att säga allt –
Jag är nu lättare till sinnes och kampen blef
va ännu bättre, då jag får komma tillsammans
med mina likar – i själsfrändskap –
Hjertliga helsningar till Fru Bergman
från den tillgifne
G. A. Lundin.
Solberga d. 22 April 1872.

Solberga 22/4 1872

Kära Herr Magister!

[illegible]
har dröjt länge med dess besvarande och or-
saken dertill är den, att jag velat pröfva den
afhandlade frågan. Nu tror jag mig hafva
fått **visshet** derom, att det är mig bäst att
stadna i det kall, hvari jag redan inträdt.
I H. Mag. sista bref återfann jag flera
af mina ~~på~~ nu på hjertat liggande tankar och be-
tänkligheter i fråga om presten och hans ställ-
ning i vår tid och för densamma. Jag ~~hade~~
fruktade, att jag hade fattat villse i många
för mig nu klara förhållanden och trodde ef-
ter mitt första brefs afsändande till H. M. an-
gående den föreliggande frågan, att jag hade
velat blifva prest, då Gud ansåg mig omogen,
och nu då jag **kändt** min oförmåga, ja hyste be-
tänkligheter, att nu ville Gud det så – och ske Hans
vilje – Derför mitt göra bref af motsatt innehåll –

Nu är jag fullt lugn, då jag beslutat
att fortsätta den bana jag börjat. Wi böra
såsom menniskor sätta att verka, hvar på
sin plats, med trohet och ödmjukhet; vi må
sedan åstadkomma mycket eller litet – vi må fin-
na vår mest passande verksamhetskrets eller
icke – Wi arbeta under himmelen – och om vi
i ofrejdt låta Guds ande belda, arbeta vårt
inre, så arbeta vi, på hvilken bana som helst,
under himmelen för himmelen och så tror jag
att prest eller skollärare kunna arbeta hvar på
sitt håll lika – Ett mål för alla sträfvanden –

Emellertid får jag tacka såväl H. M. som fru
Bergman för sina kjerleksomtankar om mig!

Jag har nu en plats på förslag, men vet ej
mera om den, än att det skall vara i Westmanland
och hos en prest, hvilken skött en skola, men nu
ämnar sig ut på tjenstgöring på stiftet – Rek-
tor Anjou har föreslagit mig, men ännu vet jag
ej det ringaste derom vidare. Men der tycks ej
vara ondt om platser och alltid sörjer Gud, för att
jag ej blir utan. Emellertid har jag tänkt bedja
Herr Mag. om möjligt bisträcka mig ett penninge-
lån. Af min lilla lön här har allt gått åt till klä-
der, böcker och andra förnödenheter, såsom 2 resor till Stock-
holm – och skulders betalande i Göteborg o. annat –
Nu har jag dock både linne och kläder och hvad
som jag behöfver, utom penningar – Om jag nu skall
resa härifrån och komma till en obekant ort är
det ej säkert att [illegible]
lönen och dessutom kanske bostaden blifver allde-
les tomma rummen – o. m. d. Och skulle jag icke
få den omnämnda platsen, så kanske jag får göra
profresor och dessa kosta alltid penningar. För att
slippa vända mig till obekanta, så vänder jag mig
nu till H. M. med förfrågan, om jag icke kunde
få låna 50 rdr – eller 100 att betala ½ till jul och
andra hälften till början af nästa år eller till April 1875.
Om så är, att H. M. anser sig kunna gifva mig det om-
bedda lånet, torde jag få underrättelse derom med
det första – Dock tror jag icke att jag behöfver nå-
gra penningar förr än i medio af Maj, ifall någon
profresa då möjligen skulle kunna inträffa.

Kära H. M. blif icke ledsen på mig för min
förfrågan!

Nu har jag intet mer att tillägga för denna

dades af hvad vi hade med oss. Här är
nästan lika dyrt som i Stockholm, hvad mat
beträffar. Alla utgifter komma på en gång,
då man skall sätta bo, så det är mycket att
sörja för innan man kommer sig i ordning.
För att slippa ligga i skuldförbindelser hos obe-
kanta ville jag bedja Herr Magistern om ett li-
tet <u>lån</u> till de första dagarne i April, då min
lön utfaller, af 50 Rdr. Jag hoppas att Herr
Magistern förlåter att jag besvärar.

Min hustru och jag bedja om hjertli-
ga helsningar till den goda fru Bergman.
Ack, hvad det vore roligt att få se
herrskapet här. Vi hafva just inga själs-
fränder här – och det vore så godt att få
vara tillsammans med dem som älska samma
Gud. Med sann högaktning

Gustaf Lundin.

Eskilstuna den 15 Januari 1874.

Käre Herr Magister!

Huru innerligt gerna skulle
jag nu ej önska att få meddela mig
med Herr Magistern muntligt. Mina nya
förhållanden äro, huru naturliga de än
falla sig, dock helt olika, hvad som va-
rit förut. Nu behöfves än mer vaksam-
het på sig sjelf – än större fordringar
äro mig likasom pålagda – och jag densamma
svage som förr. Men det är godt, att Gud
ej räknar efter styrkan, utan efter <u>allvaret</u>

och troheten med förvaltningen af det lilla eller större Han gifvit oss. Det är, å andra sidan sett, godt att hafva eget hem, en krets, der man i stillhet kan verka — och der ett ord, en blick, en obetydligaste handling kan blifva ett frö till god frukt — Huru nöga är det derföre att bevaka sig sjelf och ställa sig: allt under allt och på samma gång högt öfver allt i allt — d.v.s. Hjertat uppåt, eller allt: Gud. Med detta ögonmärke vill jag sträfva med allvar, med bön i tro —

Min hustru älskar också detta åskådningssätt af lifvet och lefvernet och är utrustad med en rik själ — fastän: följd af uppfostran och tidigt inblåst oren luft — jag kallar så hvarje brist vid uppfostran i religiöst och sedligt afseende — på irring). Först på sednare tiden har han sjelf insett skefheten i de lärare, lösa lärdomar han insupit och: hvars luft han lefvat från tidigaste ungdomen och börjat söka ett fastare stöd för samvete och tro —

Det är rätt underligt, huru menniskan, om han sjelf blott vill — d.v.s. med allvar söker sanningen, dock ur tro och med hednisk töcken och virrvarr kan finna sanningen — Allt nog, vi hafva det så fridfullt och stilla — vi ~~lefvat~~ läsa tillsamman — vi ha börjat (läsa) Hanna — och hålla husandagt, något som jag tycker uppbygger och stärker mycket. Någon ~~ordentlig~~ daglig arbetsordning har jag ännu icke kunnat få i stånd.

Resan hit gick lyckligt och intet oka-

Örnö den 29 Aug. 1883.

Käre Herr Magister!

Förlåt, att jag använder det gamla tu-talssättet, som kännes mig icke så främmande, som det nya! Innerligen tack för de för mig dyrbara stunderna från sista sammanträffandet! Af skjutskarlen hörde jag att resan till första stationen från Örnö gått bra och hoppas att senaredelen af resan likaledes gått väl.

Nu ligger min afskedsansökan från Örnö skolmästaresyssla färdig att med första afgå till domkapitlet. Det kostar mycket på, men måste så bli. Min verksamhet här är således slut med detta år. Måtte Gud ha välsignat mitt arbete i någon mån! Här råder mycken nöd, så att här behöfves arbetare, som ledas af Guds Ande.

Som jag beherskas af en viss försagdhet, när det är fråga om yttre omständigheter, så har jag

Emellertid har den tid, jag tillbringat i Örnö gjort mig godt. Ensamheten har icke litet stärkt mig. Hvad som gått mig emot har varit en Guds dom. Måtte den lända mig till evigt gagn!

Det vore mig kärt att få åter sammanträffa med Herr Magistern. Visst har ännu icke tankarne på prestvigning stacknat, men endast kan nu så ske, om Herren har någon särskild väg för mig. I kyrkolagen står ju att studentexamen eller förberedande examina skola vara aflagda för prestexamen, endast [illegible], i hvilka ämnen skola examineras. En ansökan till Konungen om rättighet att få söka t. ex. Örnö komministratur vore möjligen nog, sedan domkapitlet i Strengnäs pröfvat mina duglighet. Med hjelp af patrones kanske då saken icke hade oöfvervinnerliga svårigheter. Biskop Strömberg tror jag vara mig bevågen, något som han vid flere tillfällen visat. Guds vägar äro "hvirfvelvägar", efter vårt sätt att se.

Med innerlig tillgifvenhet
Gustaf Lundin.

icke nämt för H. Magistern om de svårig-
heter jag haft att bekämpa för att kunna
vara gosse här. Men nu anser jag mig böra
nämna dem. Jag antog platsen i avaktan
på Guds svar, om jag skulle behålla den. Sva-
ret synes mig nu gifvet. Sakförhållandet är detta.

Min hustru egde och eger ett kapital
af omkring 15,000 kr. hvaraf hon uppbär
i årlig ränta 800 kr. Jag har sökt att på alla
möjliga sätt bli detta kapital qvitt. Men mitt
arbete härutinnan har icke på rätt sätt begynt.
Derför bär jag så mycket mer inre förebråelser.
Jag sökte göra mina inkomster så stora, att mitt
arbete skulle gifva tillräckligt för mina behof.
Derför blef jag tillika tidningsman. Detta var
ett missgrepp, icke minst derför, att jag icke är
affärskarl. Blåsighet och för stort förtroende
till andra gjorde att jag förlorade en större sum-
ma penningar och för att icke göra någon något
orätt, skaffade jag mig ett lån å närmare 5,000
kr. Detta skall nu med räntor amorteras med
omkr. 800 kr. årligen. Som jag nu i Eskilstuna
har 1700 kr. i lön, så blir det med min hustrus
räntor 2500 kr. d.v.s. 1,700 kr. att lefva af i

ett år och. På landet, der lönen är 1200 blir för-
hållandet enahanda, ty der äro lefnadskost-
naderna lägre och dertill har jag rum, ved o.
dyl. I detta afseendet är allt godt och väl. Men
så kommer den dyra flyttningen, reparationer,
trädgårdsanläggningen o. dyl., som gör ett svårt
ingrepp på första årets inkomster. Jag har nu
sökt att få samma lån omflyttadt på billi-
gare vilkor, men förgäfves. Dertill kommer att
min hustru känner förskräckelse, blott hon
tänkar på ett ombyte af hem. Oaktadt
jag sjelf skulle kunna underkasta mig hvil-
ka försakelser som helst för att få stanna på
Ömo, så ser jag dock i dessa motskäl en Guds
vilja, att jag bör uppoffra min vilja för det,
som jag tror vara Guds. Först jag fick till-
budet till Ömo, trodde jag att det var Guds
vilja och allt både i mitt inre och i det yttre
tedde sig så. Jag hoppas att jag nu följer
Guds vilja, då jag inger min ansökan och
måhända är den smärta jag känner deraf
blott köttslig. Jag tror mig för tillfället
kunna taga det så. Ske allt så icke min vil-
ja, utan Guds!

J. L. Lundin 2 st.

odaterat.

Herr Bergman!

Under förmodan att det skulle vara af något intresse för eder att, såsom jag redan är känd af eder, något närmare känna min tanke på det christliga området, tar jag mig härmed friheten att öfverlemna åt eder denna lilla antydning, hvilken, såsom det synes, är afsedd att utdelas till mina vänner hvilka i följe af misskännande misstroget betrakta min andliga ställning. Jag antager nemligen att det skulle intressera den, som såsom en sädesman för himmelen utkastar ädel säd i jorden, att se sitt arbete bära någon frukt. Det är ju vanligen lättare för den enskilte att lära känna den inför många uppträdande än motsatsen; och jag tror derföre att ni med nöje mottager dessa korta drag hvaruti visserligen flera lånade uttryck förekomma, men som äro begagnade för att så mycket lättare kunna göra min mening förstådd. Och då jag likaledes tror att pastor Rudin skulle vilja mottaga ett exempl. häraf, beder jag er — efter jag vet att Herr Bergman och pastor Rudin ofta äro i personligt umgänge — vara god och vid något tillfälle öfverlemna det ena deraf till honom, bedjande och att ni ville frambära derjemte en hjertlig helsning till honom ifrån mig. Och i all ödmjuk vänlighet och tillgifvenhet helsar jag eder mycket

J. L. Lundin

I händelse att för någon gång någon möjlig skriftlig ~~meddelan~~ meddelan skulle komma i fråga och ni derföre skulle önska min adress, vill jag påminna att den är:

J. L. Lundin

Bergsgatan 38 i

Kungsholmen

hög, såsom de om hvilka jag här läst. Jag har — jag talar enfaldigt, dock att jag vore rätt enfaldig — då jag sett något 7–8 årigt älskande barn liksom afundat det dess barnslighet tänkande: O att jag vore såsom du, jag skulle gifva mitt hjerta åt Frälsaren. Ty hvar finnes väl något skönare att se, än ett barns lefvande och heliga offer af sig sjelf i hängifvelse åt Gud? Jag anför här en anmärkning hvilken jag vid ett tillfälle under läsningen om dessa heliga gjorde: Man kan här se att en menniska, då hon i verklig lydnad böjer sig för Gud och öppnar sitt hjerta för Honom och för Hans omskapande nådaverk, kan hon slutligen nå fullkomligheten; — naturligen icke fullkomlig såsom Gud; men till den fullkomlighet till hvilken en fallen menniska kan komma såsom sitt yttersta mål i denna verlden; och man kan då säga till fullkomlighet, emedan hon har blifvit förd af Gud till det högsta stadium af nåd: "Gud har fullkomnat sitt verk i menniskan". Det är stärkande för kärleken, — om man elljest har någon kärlek till Frälsaren — (

) det är uppfordrande, det är förödmjukande. Jag vill derföre, såvidt möjligt, söka begagna äfven denna bok såsom en lärobok till Guds rike. Jesu ord till Simon i den heliga berättelsen om syndarskan vid Jesu fötter, kan ju härvid vara mig något betydelsefullt. Ser du denna qvinna? Jesus vill ju här också säga till mig: Ser du dessa heliga?. Se hvad de hafva älskat, se hvad de hafva offrat, se ~~för~~ hvad de hafva lidit med mig, se hvad de hafva gjordt i kärleken till mig, se hvad min kärlek har verkat i dem. . . . . . Ack jag ville att jag kunde rätt djupt känna något af den förödmjukelse, som jag tycker denne Simon har måst underkasta sig vid dessa ord: Ser du denna qvinna? Jag gick in i ditt hus; du hafver intet vatten gifvit mig till mina fötter men hon hafver vätt mina fötter med tårar, och torkat med sitt hår o. s. v.

Om nu blott med dessa här antydda ord torde Ni kanske förstå hvad jag skulle vilja svara på den alltid naturliga frågan: "hvad jag tyckte om denna bok". Om det känns serdeles godt och glädjande i medvetandet om att blifva förstådd. Om det är ju alltid godt att meddela sig, om ock blott med några ord, der, hvarest man vet sig blifva känd.

Jag helsar Eder i verklig hjertlighet och — jag hoppas — med den kärlek, om möjligt, i största ödmjukhet

J. A. Lundin

Kungsholmen den 26 Mars.

Herr Hofpredikanten!

Nu först har jag genomläst boken "Heliga qväns lif," hvilken jag fick mottaga af Eder för någon tid sedan. Orsaken hvarför jag ej förr än nu hunnit genomläsa den, är, dels den, att jag har smått om tiden, samt äfven derför att, då jag tycker mig hafva så mycket att lära, blifver jag liksom villrådig på hvad sätt jag bäst och till största nytta skall kunna använda den tid, hvilken förunnas mig till helig uppbyggelse och lärdom. Månntro handlar jag mången gång oförståndigt hvad häri anbeträffar; säkert häfves det väl visket äfven i dessa stycken? Jag vill uppriktigt säga t. ex. om mina söndagar på hvilka jag har att påräkna den egentliga uppbyggelsen till andligt lif och hvilka Gud förunnar mig att i frid få tillbringa, att de ofta förekomma mig tryckande. Det är liksom något oändligt dyrbart — såsom det visserligen är — anförtroddes mig med den tillsägelsen: "Se till huru du använder din sabbatsdag; betänk väl huru dyrbar den är; tänk derpå att det gifves många många i mörker bundna själar, hvilka förgäfves sucka efter en sådan dag som denna — och du har den nu framför dig. Var derföre angelägen om att, medan du kan, samla dig frukter och skatter i himmelen". Och om huru samla dessa frukter på min ståndpunkt utan genom lärande, betraktelse och bön? Jag är derföre ofta tveksam om hvad jag skall utvälja på den och den stunden för att bäst kunna taga vara på den så snart flygtande tiden. Stundom ringer mig i sinnet: Sök att försänka dig i betraktelse af din Frälsares

personliga lif, se och hör hvad Han gör och lär. Och åter: förgät icke de heliga profeters skrifter och böcker; sök äfven der att lära känna din Gud, Hans vilja Hans kärlek. Se huru Han i rättfärdighet, dom och barmhertighet handlar med sitt folk. Visserligen är det äfven här, såsom i allmänhet med det heliga språket, att det är svårt att fatta och förstå, men det är ju dock skrifvit och bevaradt intill denna dag för att läsas och begrundas. Glöm icke heller hvad du hört idag i din Guds helgedom, der Gud genom någon sin Tjenare kanske så kraftigt, skönt, uppfordrande, högtligt och bevekande, i kärlek tilltalat ditt hjerta. Så måste jag då äfven hafva tid att tänka något derpå för att om möjligt ~~bevarat~~ bevara något deraf. Ack det är ju icke meningen att blott fornämt och beqvämt sitta ned och för ett ögonblick höra och njuta, och sedan, förgätande allt, återgå till det vanliga, icke viljande förstå eller tänka på att af sanningen låta sig omskapas till barn af sanningens rike. O huru är icke den porten vid och den vägen bred, hvars slut dock icke är salighet! Och hvilka äro de som vill taga korset uppå och följa Frälsaren? Vi kunna ju icke följa Honom utan att försaka verlden och oss sjelfva. I den mån vi äro villiga till försakelse, i samma mån vill ju Jesus Christus gifva nåd till att följa Honom och till att derunder förnimma huru Hans ok är lustigt och Hans börda lätt.

Och nu har jag än vidare goda och heliga böcker hvarur jag kan lära vishet, helighet och kärlek, och se deribland är ju också "Heliga själars lif" hvarur jag i synnerhet kan få se och lära hvad kärlek är och förmår. Så måste jag då hafva en stund äfven till dessas heliga betraktelse. Seder huru min tid förgår; och seder slutligen hvarför jag icke förr hunnit genomläsa den. Men nu har jag, icke slutet den blott, genomläst den. Men jag tror mig förstå Edra ord, eller meningen dermed, då jag mottog den: "tacka icke förr än ni läst (pröfvat) den". Det har sedermera tyckts mig som om Hoffr. dermed velat säga: fatta icke ovilja för den enskilda väg på hvilken Frälsaren har fört dessa själar. Anse icke deras djupa botöfningar, deras djupa sjelfförsakelse och stränghet mot sig sjelfva såsom ett onådigt sjelfplågande. Detta är dock icke framstäldt till efterföljelse för hvilken som helst. — "Det andliga kan ej såsom sådant efterhärmas, kan aldrig fasttagas i vissa yttre gerningar och efterapande lefnadsregler; ty anden blåser såsom vinden varest och huru han vill" har Ni sagt i Edert förord — Misstyck derföre icke om det täckes Frälsaren att taga någon enskild ut ifrån "de vanliga" menniskorna för att på en enskild väg få fullborda sitt verk i denne".
Jag har dock vid dess genomläsande ofta tänkt och frågat: har det då verkligen funnits sådana heliga menniskor, uti hvilka Guds kärleksverk så obehindradt kunnat fullbordas? Se huru högt benådade de hafva varit, se huru de kunnat älska, se huru Frälsaren varit dem nära, huru de hafva öfverväldigats af kärlek till Honom; men förgät icke huru de hafva offrat sig sjelfva, huru de hafva utgifvit sin lekamen "till ett offer", såsom apostlen säger, huru de derföre verkligen hafva "lidit" med Frälsaren, huru de hafva kämpat. Jag har ofta tänkt på detta "lidande" med Frälsaren, och jag har dervid tyckt att detta blott såsom något formelt eller såsom blott tomma ord ingått i vår tids andlighet (~~Men~~ (Men jag dömer icke andra härmed, jag vill icke minst, om det kan blifva fråga om dom, döma mig sjelf). Hvilken är den som ens förstår hvad inre lidande) är; icke det som på ett yttre sätt kan ega rum, detta är ju lätt att förstå? med Christus Visserligen måste jag bekänna att jag ofta icke kunnat fatta det höga och andliga språket dessa heliga häri hafva fört, men det är ju mindre att undra öfver. O det är mig något synnerligen underbart skönt att se huru Gud satt begynt sitt verk ~~reden~~ reden i den spädaste barndom, och serskildt hos de tvä sista: Maria Guyard och Katharina af Siena. Med verklig sucken öfver mig sjelf påminner jag mig psalmens ord: "Hvi har ej förr min kärlek brunnit" o.s.v. Sv. ps. 220; 2. Nog är jag glad och nöjd och prisar min Gud att jag funnit Honom fastän jemförelsevis sent; men jag ser mig icke desto mindre hafva förlorat mycket mycket. O huru saligt om jag reden såsom barn förstått och sökt min Frälsares kärlek, utan att dock tänka mig blifva

J. Axel Lyth.

5 st.

Mörby.
Östera[?]k.

Högt vördade Magister Bergman!

Det är underligt, att när man söker vakta sig för en fara, uppkommer en annan från samma ursprung men från olika håll, så att man är lik ett skepp, som håller på att gå i qvaf genom en våg, men straxt derpå ännu hårdare ansättes af en från motsatt sida kommande. Att det måste vara så, det inser jag; dock vill jag gerna både vara allt för sluten både inför menniskor och Gud, som ser allt, och å andra sidan kan jag ej som sig borde i inre stillhet fördölja mig i mitt hjertas grund för att gifva akt på Gud och på Hans verk. Det som Magister Bergman sade vara målet i

ungdomen, nämligen icke att författa utan att få sigte på idealet och blifva egare af ideerna, det blir allt mer en nödvändighet för mig. Men på samma gång måste jag då också ut ifrån äfven de käraste och dyrbaraste band på ett verkligt sätt. Så känner jag då, att så mycken nytta jag haft och fortfarande har af herrskapets bekantskap och välvilja, är dock äfven detta det för mig käraste band nu mera på jorden ett band, som på visst sätt måste slitas för att hel och odelad kunna mottaga Brudgummen. Det är förunderligt, af huru olika natur detta är emot det som jag tillförene föreställde mig vara sättet och målet för vårt lif. Det hvartill Gud har skapat mig och alla menniskor är oändligt långt borta från detta swamliga och pjunkiga, som under vissa förhållanden hos redliga själar kan vara inmängdt bland mycket godt.

Här ute i Mörby bådo de mig predika en Söndag i Skeptuna, emedan gudstjensterna upprätthållas af studenter i anseende till presternas sjukdom. Dessutom syntes det godt att med tanken få en annan verksamhet, der den icke så starkt anlitades, och hvaraf den finge en annan rigtning än detta döda lexläsande. – Sedan min anmälning blifvit afslagen har jag läst obetydligt; hälften af Delitzsch Apologetik, något i Guerikes kyrkohistoria, äfven något i de andra ämnena. Nu hoppas jag, att de som tadlade min hastiga läsning icke skola få något att säga, ty det är meningen att taga en vacker examen. Något orätt kan jag nu ej se deruti. Så serdeles svårt torde det ej blifva. Nu har jag hvilat, så att hufvudet åter är bättre efter ansträngningen. – Om min vördnadsfulla helsning till Fru Bergman får jag anhålla.

Wördnadsfullt.
J. Axel Lyth.

sjelf och för andra denna sjelfviskhet eller
hvad ondt det kan vara, än att modigt
låta dem framträda och det under yr-
kande att mitt eget handlingssätt är
orätt. Skall man icke sålunda slut-
ligen komma till sanningen? Ty Gud är
ju all god gåfvas gifvare, men Han
äskar, att vi icke förhålle sanningen
i orättfärdighet. Hvad är nu lögnak-
tigare än falskhet? —— Det har
varit mig ett behof att omtala de
intryck jag fick af hans förmaning;
har jag orätt, vill jag ej strida.
Gud lede mig i sanning och i sin
tuktan. — Om min vördnadsfulla
helsning till Fru Bergman får jag an-
hålla; likaledes om August Hellstrand
skulle träffas.

Vördnadsfullt

J. Axel Lyth.

Högtvördade Magister Bergman!

Nu måste jag omtala något. I går
mötte jag på gatan doc. Ullman, till hvars
collegium i praktisk theologie jag anmält
mig för att få en smula reda på, hur
det förhölle sig med den der dråpliga ve-
tenskapen. Emellertid blef det nu på
Liturgiken isynnerhet så orimligt dö-
dande, att jag upphörde att gå der, lik-
väl sedan han förut fått sina pengar. Men
dessa återlemnade han nu och tog der-
jemte tillfället i akt att allvarligen
förmana mig till vaksamhet emot den
satans snara, hvaruti jag redan fallit
eller vore på väg att falla, nämligen

sjelfbelåtenheten. Hvad skall man nu säga härom. Om det är så, att jag verk-ligen är allt för belåten med mig sjelf, min kunskap, mina krafter och så-dant mera, så vill jag icke längre stref-va emot. Men det är icke heller obe-kant, hurusom redan från skoltiden både lärare och kamrater en smula betraktade mig såsom en enstöring och ett underligt hufvud, så att ännu någon gång skolpojkar peka och ropa åt mig på gatan. Om det icke är möjligt att ändra sig på något sätt, torde jag väl bli till sist en visa i hela stadens mun, liksom jag förut var det i skolan. Men en ändring till ett sämre från ett bättre vill jag för ingen del hafva; hel-dre får det gå med namn och rykte hur som helst. Ty nog tror jag, att det finnes en sjelfsäkerhet och en belåten-het med sig sjelf, som är både falsk och farlig; men skall det då vara omöj-ligt, absolut omöjligt att erfara ett bifall till något godt, som man gjort, uti sitt inre? Hvar blifver då detta Andens vittnande med vår ande? hvar denna tro, som är segren, som öfver-vinner verlden? Ty icke är det kon-stigt att vara styf och oböjlig, när inga vedersakare uppstå; men när sådana uppstå från alla håll, äfven der man minst väntat dem, det ger både djupa hjertesår och det vill då till, om man icke i pröfningens ögonblick, det ögon-blick just då det gäller som mest, för-lorar fattningen och handlöst går in på hvad som helst utan denna oumbärliga pröfning och sofring. Det synes, som om det vore sämre att på ett mer eller mindre falskt sätt undanhålla för sig

Odaterat
Upsala

Wördade Magister Bergman!

Nu måste jag tala om, att begge professor Hultkrantz' ämnen äro afskiljda. I Onsdags var tentamen i Moraltheologi, och det gick bra. Samhällsläran hade jag icke läst; då han frågade om olikheten mellan family, stat och kyrka, hvilka han åtskiljer så, att familjen är bygd på naturnödvändighet, staten på förnuftets, och kyrkan på andenödvändighet; så svarade jag med någonting om ande och natur och försvarade mig sedan med Martensen, och då lät han det vara. I dogmatik hade jag läst mycket: Lut-

hards och Hulthrantz compendier. Martensens dogmatik och första delen af Delitzsch apologetik. Men dogmhistorien, som utgör en vigtig eller den förnämsta delen i compendierna kunde jag icke; men Martensen frälsade mig från admittitur. Dessutom förvirrade han i början genom en mängd kastfrågor utan samband och den andre talade så vidt och bredt om "våra kyrkofäder" utan just veta hvad någon hette eller när de lefde. Emellertid är jag så glad öfver att ha fått approbatur i dogmatik, på det icke samma missöde må drabba mig, som pastor Glasell, för den händelse att också jag ville begära åldersdispence. – Han bråkade med dogmhistorien om Christi person och återlösningen, så att jag blef alldeles konfys och satte händerna för ansigtet och nästan började gråta.

Men sedan fick jag redogöra för de katholska sacramenten; och till sist räkna upp en mängd villfarelser hos Martensen, hvaribland äfven räknades, att han har ett raisonnement angående apokatastasis. Make till tentamen har jag aldrig varit med om och hoppas att hädanefter slippa det.

Kirkegaards "Indøfvelse i Christendom" har jag fått låna i går afton och börjat läsa deri; den tilldrager mig mycket.

Om min vördnadsfulla helsning till Fru Bergman får jag anhålla.

J. [illegible]

P. S. Jag vet icke hvad som är åt bläcket, det har blifvit så fult; tag icke illa upp det.

2/11 1875

Gode Pastor Bergman!

Nu är jag i Hejde sedan Juni månad hos mina slägtingar, Gahnes. Det har varit mycket arbete. Först i Follingbo och sedan här har jag meddelat nattvardsundervisning i år.

Våra sammankomster äro mycket uppbyggliga. En stor fördel är att vi hafva Norby. Måtte vi få behålla honom här. Sist, i slutet af September, voro vi hos kyrkoherden Budin i Kräklingbo. Vi talade der om de yttersta tingen och sedan om sockenbibliothekerna. Vi pläga för-

etaga hvarje gång något theoretiskt och något praktiskt ämne. Norby kunde icke biträda den åsigten, att Mt 24 och 25 kapitel innehålla en i tidsföljd fortlöpande profetisk skildring af de med Guds rikes ankomst förbundna förestående domarne öfver christenheten och den öfriga menskligheten. Han sade sin ståndpunkt i frågan vara: non liquet. Hans skäl voro talande. Han sade, att förarbetena för denna frågas lösning ännu icke på långt när vore undangjorda, och att fullt ljus först i uppfyllelsens tid skall lemnas den stridande församlingen. Hans ord syntes mig tänkvärda.

En mängd praktiska frågor tränga sig på den på landsbygden tjenstgörande prestmannen, såsom lagkunnighet, skolväsende, fattigvårdsväsende. Det är oerhördt, hur mycket nya lagar som komma ut. Skolväsendet synes mig vara ett af prestens vigtigaste värf att vårda. Deråt har jag egnat nästan största delen af min tid som prest på Gotland. Skoltiden i Clara är mig nu mycket nyttig. Fattigvårdsväsendet är på många ställen svårt att ordna, emedan de fattige äro nedsjunkna i synd och elände till den grad, att det knappt lönar sig att hjelpa dem på det vanliga sättet. – Vill man under de löpande bestyren hinna studera något, så får man taga tiden i akt. Uddin, komminister i Mästerby, och jag hafva begynt att läsa latinska kyrkofäder ur en patristisk läsebok, som biskop Anjou lånat oss. – En förunderlig känsla af isolering har en tid bemäktigat sig mig; vet ej hvaraf den kommer.

Var god helsa mycket till Fru Bergman.

Med vördnad och kärlek

Hejde. 2/11. 75.

J. A. Lyth

Vi ha räknat ut, att på 30 dagar skulle vi med samma läsning som sista gången läsa ut boken. Uddin skrifver glosor, och jag sköter lexikon. Uddin, som har mera råd, har köpt sig en egen bok, och jag har biskopens. Biskopen har lofvat att låna oss större arbeten af kyrkofäderna, hvilka han har i den s. k. benediktinerupplagan. För en bölde, som jag haft på kinden, har läsningen några veckor blifvit inställd; eljest fortgår den en dag i veckan. Det går, som när två hästar skola kämpas oppför en backe.

Julhögtiden tillstundar. Må Gud då vara oss nära. Må Hans närvaro helga oss till att emottaga Honom i hjertat.

Var god framför min vördnadsfulla och hjertliga helsning till Fru Bergman.

Med vördnad och kärlek
J. A. Lytth

Hejde den 4 Dec. 1875.

Gode Pastor Bergman!

För brefvet af den 4 Nov. får jag tacka. Det var kärkommet.

Med Emilia och August Hellstrand har jag under hela min vistelse på Gotland denna gång stått i en brefvexling, som från Emilias sida för mig varit mycket fruktbringande. I ett af sina sista bref omtalar hon, att hon varit tillsammans med en person, hvars beskrifning passar in på den person, som Pastor Bergman omnämner i sitt bref. Beskrifningen på umgänget med honom har varit frukt-

bärande för mitt hjerta. Likväl kän-
ner jag, huru mycket de verldsliga
bestyren med anledning af prestembetets
nu varande inrättning hindra mig
från att helt offra mig i bön åt
Gud. Dessa bestyr utför jag med en
lust och lätthet som förvånar mig;
men sinnet fästes för mycket vid
dem. Ej förr än helt nyligen, med an-
ledning af några mycket väckande
och goda bref från Emilia, har för
min själ här på Gotland med sådan
kraft framstått behofvet af Guds
närvaro och prestembetets tvetydig-
het, ehuru hon icke omnämnt
eller antydt det sista. En viss
Ljumhet har träffat mig, så att
jag i andeliga ting är icke så fast
och icke känner deras vigt så stor
som förr än jag kom in i prest-
embetets utöfning. Och likväl har
jag bestämdt vunnit i yttre utbildning
och stadga och sådant som hör der-
till. Men hvartill tjenar det, om
hjertat förblir oomskuret? Så
drifves jag fram och tillbaka och
har icke funnit ett ställe att hvila
på. Jesu hjerta måste, såsom Pastor
Bergman säger, blifva vår sam-
lingsplats; men det är icke ännu
upplåtet för mig. Guds närvaro
och umgänge med Gud och vår Fräl-
sare i anden är den enda rätta
trösten; men min själ är för
mycket förströdd i det jordiska
för att kunna rätt förnimma
Guds ord i mitt hjerta.

Våra sammankomster äro myc-
ket upplifvande. Det är mycket
lärorikt också att läsa kyrko-
fäderna. Hittintills ha vi läst
Tertullianus. Nästa gång få börja
med Minucius Felix. Det gick myc-
ket trögt i början; men för hvar
gång vi läst har det gått bättre.

J. P. Malmqvist

8/6 1878

Kongl. Hofpredikanten, Herr Doctor C. Bergman!

Enligt den för Kongl. Slottskyrkan utfärdade Predikolistan under Julii och September månader 1878, är Herr Hofpredikanten C. Bergman, uppförd att Predika derstädes den 3^dje Söndagen efter Trefaldighets den 7 Julii; hvilket härmed vördsamt tillkännagifves.

Stockholm den 8 Junii 1878

med djupaste Högaktning

J. P. Malmqvist

de andra 3:ne är 1 död, neml. Posse, och 2:ne synas icke wilja realisera de halfva och wilkorliga löften de gifvit – Nio à tie bestämda Nej har jag erhållit. Grefve Liljecrantz har lofvat taga ½ Actie och compagnior kan erhållas – Ännu återstå dock några här uppe som kunna frågas. Med hopp om 9 actier tecknade, företog Elmblad ändteligen Götheborgsresan i sam=band med Stads Missionsmötet i Jönköping, det han äfven besökte – Då han hemkom derifrån återstod blott några dagar till Bo=lagsstämman som war utsatt till och hölls den 5:te Juli. Längre kunde ej saken förblifva obestämd och jag sökte dessa dagar i ifrig bön till Herran att förnimma Hans wilja – om saken skulle uppgifvas eller åtagas. Men de stora förhoppningar Elm=blad gjorde sig af sin resa till Götheborg – och det sätt hwarpå han detta framställde gjorde att, i samråd med honom, det beslut fat=tades att wi skulle widblifwa wårt kontrakt med Lindström och jag stå för det der bestämda Actietalet, 25 à 30. Sålunda har saken öfwergått i ett annat skede, eller att wara fullt bestämd och ej mera kunna ryggas – Jag war dock nog försiktig att wid Stäm=man icke utfästa mig för mer än kontraktets minimum, 25 act. ty Elmblad hade icke lyckats göra upp saken affairsmessigt i Gö=theborg, utan lemnat listan qwar hos Dompr. Wieselgren – När den för några dagar sedan, och förr än wäntadt och nödigt war, återsändes, (genom bref af Wieselgren) woro icke mer än 3 actier tecknade af Carneggi, och det öfriga ställdt på framtida förhoppningar – så att egentligen wet jag icke hwad Elmblad uträttat, mer än att han samtalat med några personer Detta war mig en ganska nedslående motgång, hwilken jag dock icke kan anse som en tillställning af Djefwulen, utan blott som en pröfning af Herran, då redskapet härför warit en sådan man som Elmblad, hwil=ken den onda makten wisserligen icke tillstädjes af Herran att för sina afsigter, honom sjelf omedwetet, begagna – Så tager jag denna sak nu, och beder blott den barmhertige Guden förlåta mig min swaghet och klen=modighet, att icke kunna taga den med mera glädje och förtröstan. Snart kanske dock Herren wänder bladet, och större framgång kommer oss till

del. Granlund ämnar på sin resa för Archivariskt ändamål, besöka snart Götheborg, och kan kanske werka hos dem, som nu och då Elm=blad war der, icke woro i Götheborg. Sålunda äro f. n. blott 10 actier tecknade och jag och Elmblad (som ännu icke bestämdt sitt antal) stå för 15 actier – De äro i det närmaste redan inbetalte, ty unga Herr Bergman har lofwat att i weckan inlösa Herskapet 4 actier med 3,000 och jag har redan förskotterat Lindström 15,500 Rd – sålunda återstå för mig blott 250 Rd – i summan 18,750 som är beloppet af 25 actier. Sedan får jag summingom en del deraf åter af de öfriga ac=tie tecknarne – Huru för resten saken på Bolagsstämman uppgjordts torde Herr Bergman redan något skrifwit om, eller sparar jag till muntligt, då denna relation om det ekonomiska redan blifwit altför lång.

Sedan saken numera icke kan af mig ryggas, har den andra om=sorgen mera påminnande för mig uppträdt, och känner jag derwid den stora förebråelsen och smärtan, att jag icke från början gjort den till den förnämsta omsorgen, då den utan twifwel är wigtigare än det ekonomiska – Jag menar: huru den wunna rättigheten skall begagnas och en redaktion bildas, som på ett wisligt, nitiskt och kär=leksfullt sätt både bedrifwer skrifwandet i tidningen och granskar de christna artiklar, som möjligen insändas – För detta ändamål skref jag straxt efter Bolagsstämman ett bref till Domprosten Torén – innehållande tillika en uppmaning att han eller någon af de andra theologerna i Upsala wille under fyrcirna skrifwa en artikel mot de förargliga dylika Aftonbladet haft rörande Missionen, i anledning af Lang=hans bok. Toréns swar tager jag mig friheten här öfwersända då det innehåller mycket godt,ˣ och tillika, såsom egentliga orsaken till detta bref, bedja om råd och hjelp i denna sak. Langhans bok kan wisserligen lemnas derhän – och möjligen äfwen Aftonbladets Art. om den Protestantiska Friheten och Kyrkliga tids- och strids-frågor ~~ehuru godt det wore~~ att nu straxt och med afseende på dessa båda ämnen kunna få börja wår werksamhet, – men åtminstone synes mig nödigt att så fort som möjligt, få en wisshet och bestämdhet i denna sak och en liten redaktion om möjligt bildad. Derförutan förfaller hela saken till en tomhet. Toréns förslag att att söka engagera 2:ne unga prester i ~~Upsala~~ Stockholm, tror jag wisst kunde wara

ˣ Jag anhåller att få detsamma åter.

Sthlm 19/7 1865

fr. A. G. Oxenstierna

Herr Magister! C. H. Bergman

Det intresse och den wärme, både i ord och handling Herr Magistern wisat företaget med Dagligt Allehande, gifver mig anledning att wända mig till Herr Magistern och bedja om råd på den ståndpunkt hwarpå saken nu kommet, och gifver mig äfwen hopp att jag ej skall göra detta förgäfves, utan att Herran skall genom Herr Magistern wisa mig det sätt, hwarpå den i Hans Namn företagna saken skall kunna bedrifvas, och dermed än en gång wisa mig i min swaghet, att saken är Hans och Honom wälbehaglig. – Än en gång, säger jag, ty jag tror mig ett par gånger redan förnummit Hans ledning och Hans wilja uttalad så emot min annars stora betänksamhet, att saken derförutan hade å min sida uppgifvits. – Stora hafva motigheterna warit och äro ännu; men wi skola ännu hoppas att saken är Herrans och derpå tillämplig det tröste-ord Elmblad häromdagen gaf mig: "Ingen sak göres till Herrans ära utan stor födslosmärta"! –

Först ett ord till relation om den ekonomiska sidan, ehuru den icke är anledningen till detta bref. Jag trodde mig först eller för någon tid sedan hafva fått ej kunna påräkna 10 aktier här i staden, förutom Elmblad och mig sjelf, men dessa hafva reducerats till 7 neml. Herskapets 4, Beskow 1, Reuterskjöld 1 och Strokirch 1. – Af de

---

godt och alldeles nödigt men hwilka? Baumgarten och Steinmetz faller mig i sinnet, men den sednare är wäl, liksom Norrby, altför mycket upptagen af sitt kall. – Dessutom har jag intet welat göra före inhämtandet af Herr Magisterns åsigt och bepröfvade råd i Herranom. Ingen af dem torde dessutom wara i staden ännu. – En ekonomisk sak hårwidlag måste jag och widröra, ehuru den första tanken derom kommer från H. Magistern sjelf – och det är redaktionens aflöning. Men äfwen förutsatt att alla dem som taga wåra 25 actier wilja uppoffra hela 6 % ränta till denna remuneration, ehuru de icke erhålla mer än 5 % af Lindström och kanske icke detta fullt och ordentligt, fast motsatsen wisst är trolig, och sålunda i hwilket fall som helst måste lägga till 1 % – blir hela 6 % af 18,750 Rd icke mer än 1100 [25] Rd om året – hwilket sannerligen icke är mycket som redaktions aflöning. Dessutom är mycket swårt att härwidlag något utlofwa, då man icke ännu känner Actietecknarnes tankar härom. – Får jag slutligen lof att stanna ensam för 9 à 10 Actier blir min contribution hartill mer än 400 Rd om året och jag kan sålunda swårligen åtaga mig att betala äfwen för de Actietecknare, som icke wilja afstå deras ränta.

Tvenne framkastar den frågan: i hwad förhållande detta företag ställer sig till Wäktaren? Frågan synes mig onödig – men när jag skrifwer till honom will jag swara härpå: i det aldra bästa och wänskapligaste. Kan ett samarbete åstadkommas så mycket bättre! Men i Dagligt Allehande bör icke influtna andra än Polemiska artiklar för den positiva Christendomens, och Kyrkans och Missionens försvar, men ingen uppbyggelse – hwarken Biographisk eller annan – som Wäktaren synes altför mycket bjuda på. – Som bewis för mina tänkesätt häri kan anföras att jag ingått i den ekonomiska garanti-förening för Wäktaren, som håller på att bilda sig.

Äfwen ett motiv för det tagna steget har warit att Dagl. Allehande detförutan hade redan eller nu nödgats göra Cession och upphöra, ty teckningen från den werldsliga sidan har gått så klent att knappt mer än 25 actier, sålunda – ehuru det nu mösl. kan gå, hafwa omöjligt wara 25 kunnat erhållas kunnat umbäras. Och huru många werldsliga skål tala icke för tidningens upprätthållande – så att dessa ensamma äro wärda någon uppoffring. –

Anhållande om framförandet af mina innerliga wördnader för Herr Magisterns Fru Moder tecknar jag med sann och djup högaktning, en

ödmjuke tjenare

Stockholm (Riks Archivet) den 19 Juli 1865.

A. G. Oxenstierna

Björnström har [illegible] på [illegible] bidrag och [illegible], men [illegible] honom [illegible]. Dess [illegible] Actietecknare [illegible]?

Per Erik Ramström

Upsala d. 20 Sept. 1875.

Min högt värderade Broder!

Jag får härmed gifva dig den glädjande underrättelsen, att jag i dag mottagit ett gynsamt svar från kyrkoherde Ulff. Pettersson är mycket välkommen till Stora Skedvi utan afseende på den utlofvade godtgörelsen, såsom man kan läsa mellan raderna i kyrkoherde Ulffs bref: "Derom komma vi nog öfverens". Till en början vill han hafva past. Peterson blott såsom på försök, emedan han fruktar att ej kunna fullt prestera, hvad hans blifvande gårt behöfver, men om denne finner sig väl med ~~[illegible]~~ det, som kan åstadkommas, må tiden gerna utsträckas till

ett halft år. Härom må du nu, på hvad sätt du finner för godt, underrätta din kära gäst.

Min hitresa gick lyckligt och väl, men visst kändes det något underligt, när Skärkarlsbo*) började försvinna. Jag tänkte dock genast vid mig själf, liksom för att trösta mig; "Men det går ju an att fara till Stockholm en gång på hösten." Ifall denna tanke mognar till beslut framdeles, hoppas jag, att du ej har något deremot.

Vi hafva i dag haft vår första kateketiska öfning, och derom kunde vara mycket att säga, men jag vill inskränka mig till det minsta: jag blef mycket nedstämd, ty något så underlört och opraktiskt har jag aldrig kunnat tänka mig blifva vittne till — vare det sagdt oss emellan.

Beder om min helsning till din vördnadsvärda moder med hjertlig tack för de angenäma dagarne på Skärkarlsbo. Past. Peterson vare äfven helsad.

Med broderlig tillgifvenhet

J. E. Ramström.

*) sommarstället på Dalarö

Waldemar Rudin
4 brev.

Stockholm,

Evang. Fosterlands-Stiftelsens
Missions-Institut å Johannelund,
den 24 Dec. 1867.

Broder!

Var snäll [snäll] helsa din kära Moder
och tacka för all vänlighet mot
oss andligen och lekamligen
hon visat oss alla. – Annandagen är
Ev. Miss. Sällskapets [Sällskapets] högtid på aftonen
då [illegible] [illegible]; vi anse [anse] oss
böra vara der, och då vi äro [äro] inne
i staden hafva vi lofvat oss bort
middag till ett annat ställe; för

Anhålles att alla bref uti ärender rörande Missions-Institutet, må adresseras till "*Evang. Fosterlands-Stiftelsens Expedition, Stockholm*".

sedan ej den dagen komma

till eder. Söndagen får vi

[illegible] få äta middag

hos din broder med eder.

Vi hoppas väl i [illegible]

[illegible] få någon dag att komma

till [illegible]. där CHB. bor
med sin mor

Helsa hjertligen din moder

och syster från oss alla.

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

Din

W. R.

Waldemar Rudin

Upsala d. 28 Apr. 1878

Käraste Broder!

Det berodde rigtigt på, att jag ej hann stanna i Sthlm, så att jag åtminstone fick se Dig. Men mycket här väntande, blef annat pa-rtiet på Påskdagen, hvarför mig var hem redan på Torsdag midd., och förmidd. blef upptagen af ärender i staden.

Nu ville jag emellertid betinga mig, att, om jag kan fullgöra min tur i slutet d. 26 Maj, få bo hos Dig öfver en à två dagar, för att i ro få träffa Dig, om Ni då icke äro utflyttade redan. — Om Wilhelms

hemsökelse har jag haft. Det var
mig ett nytt skäl att genom icke träffa
er. – Denna resa var blott för att
förtalen, hvarföre jag lemnade
staden utan att uppsöka Dig.

Helsa Bror Erik, Din moder och
syskon.

Vännen

W. Rudin

Säter d. 12 Juni 1879

Käraste Broder!

× Bergman i Säter [illegible] Läkare
×× hans fru

Blott några ord för att säga Dig, att Bror Erik och jag nu äro här och bo bredvid hvarandra i Gustafs× Doktorshus i 2ne rum. Att det kommer kännt förstår Du nog. Han synes mig egentligen ej sämre än förr. Det besvärande lidandet är på nu högsta ansatser. Han helsar, att han riktigt bekommit din sändning af 100 Kronor. Marie×× säger nyttardigt för oss.

Tack för ditt bref och besöket i Upsala. Jag kände ej något främmande åt hvad Du utdelat, men möjligen i sedel.

Förmodligen blir jag här båda terminerna, d.v.s. till första dagarne af Augusti. Om jag då kan få komma till eder, beror af flere omständigheter, ej minst Tantes befin-

× Gustaf kan nog ej ha anledning förmoda(?) om Dig.

nonr. Jag har ock tänkt på ett besök på Nämndö.

Bror E. tror jag ej om att skrifva; det behöfves ju ej heller.

Får Du nåd, så bed för oss här, att vi må rätt använda stillheten. Här är mycket stilla och fridfullt.

Frid med Dig, kära Broder!

Vännen

W. Rudin

Till Gripsholm:

Ångf. Gripsholm
Måndagar, Tisdagar, Fredagar och Lördagar kl. 3 e.m. samt ~~åter~~ Torsdagar kl. 9 f.m. och återvänder Måndagar, Tisdagar, Onsdagar, Fredagar o Lördagar kl. 6 f.m. samt Torsdagar kl. 5 e.m.

därmed frihetsläran borde genomföras.
Att någon sanningsgrund ligger i teorien
tror jag mig förstå just af [illegible]
med hvar lag. Men som sagdt: meningen
var ju blott, att från en trosåsigt, som
tett sig för mig i de sistlidna dagar, gifva upp-
märksam på de sedliga principer hvar-
lag innehåller o. hur vådligt det är att påstå i
allt hvad den säger.

Det är alldeles sant, att jag ert så just
som ett i nationalekonomien. Och dock
finner det ju, broder, i denna o andra
vetenskaper vissa allmänna sedlighetsprin-
ciper, om hvilka man kan hafva en viss-
het o. instinktlik känsla just från andra
håll. Så t. ex. om de Malthuska teorien
bevisas af nationalekonomer från alla håll,
måste jag ändock säga, att den är lögn. Så kan
jag ju också ha en instinktlik känsla af sanni-
gen deri, att det hos samhällena ligger en

Ups. 14/2 85 1

Min kära Broder!

Längesedan hade jag varit på ett
broderligt bref, om icke hade gifvits.
Också vill jag bedja Er innehålla ännu
mig några dagar. Först nu hjertligt tack
för din broderliga påminnelse. Om
hvad jag sagt innebär så allvarliga vådor,
som Du antyder, så är det ju värdt de
eftertänksammaste granskning. Gerna erkän-
ner jag och ett förhastande i mitt yttrande
om George. Han var mig till person full-
komligt obekant, och jag har ännu benämnt
såsom en ~~man~~, som på helt laglig väg
ville göra gällande grundsatser, dem han
anser såsom en räddning för vårt samhälle.
Vidare hade jag blott läst ett referat af
hans bok, att jag öfverilat mig en för-

fadernes ädelsinthet, värdet för skaparen
uppfostring
och för individen – en synnerligen frig-
stående afslöjning är hans vederläggning
af den Malthuska teorin (hvaraf Wiksells
är en ny upplaga), hvilken han säger var
gemensam [illegible] bland nationalekonomerna
- och hans [illegible] och skarpa i tanke-
gången. Vidare har jag genom resonnemang
med en vän här fått det intrycket att
boken såsom teori utgör bland det
bättre och ädlaste man kunde önska på
en naturlig ståndpunkt. Någon egentlig
djupare öfvertygelse om denna teoris håll-
barhet har jag icke. Jag bör derför
hafva med mycket mera reservation ytt-
rat mig derom. Och jag vill genom från denna
sida något lite mitt yttrande bokens oförenlighet(?).
Men sedan detta är sagdt måste
jag dock säga, att jag skulle vara orimlig
mot mig sjelf, om jag medgifver att detta
yttrande, såsom det var menadt, eller min
ställning till denna bok skulle innebära
den "allmän" med tillstånd, en hvilken
Du tala. Jag såsom sagdt, har jag alls
icke någon djupare öfvertygelse om en
teorins hållbarhet.+ Än mindre tror
jag den praktikabel och ledande till rigtigt
välfägnadt resultat i våra tankelif. Dertill
fordras både offerfriviljighet å ena sidan
och förmåga att mottaga å den andra.
Men framför allt ber jag dig vara alls
dana såväl, ernina att mitt yttrande
alls icke afsåg att rekommendera denna
bok och teori, utan att gifva en belyst-
ande illustration åt Mose lag, genom
att visa, att ädlare meningar [illegible] –
var i sin [illegible] måste taga
sin tillflygt till en ordning, med sedan
Mose lag stadgar och som under

+ i sin [illegible] utför den.

djupa oredfärdighet till grund derför, att
man tillstod denna orättvisa slutat i jord-
egendomens fördelning borta under åldernas
Och ändock jag icke tror på möjligheten af den
rigtiga principens genomförande nu, ej icke
heller tror att någon revolutionär om-
störtning, kan jag dock i denna ängsta under-
lånt i förvånas af en ädel menniska
se – icke satsens utförbarhet men (denna
var aldrig fråga) utan – ett vittnesbörd för
förhoppningen i den mosaiska lagens stadgande
i samma riktning.

I sociallt hänseende vidblir jag
hvad jag kunde kalla den "Beckska pessi-
mismen." Men jag ihågkommer och att hans
ord "Es geht manchmal Triste", och
tänkte, att möjligen en fredlig fortgång ändå
kan hjelpa ett och annat i brödraskap för
att fördröja den stora, oundvikliga banbrytningen.

Likväl har jag en tanke handel af det förfärliga i vildens glänsande fosterlands-känsla och tanken på sitt land på Med. 2/4/24.

Och jag tror det icke omöjligt att Georges fara med tiden kan förvandlas till något synligt. Som jag nu min personliga ställning, skulle jag åter vara ensam med mig själf, om jag sade att jag gjorde tillbaka i 18...

Men nog framtidingar den ständiga beröringen med alla slags menniskor en ökad vidtgjerhet, som jag emellertid aldrig har ...

Men nu nog. Är en gång bref tilleg jag vill icke blifva någonting i mitt yttrande. Och dock hvad jag, men är något, arbetar sofrande med min förelåsningen.

Din tillgifne vän

Ida Rodin

Jag är mycket fägnad ... det är ... Palm. ... till honom ... följer.

Biskop von Schéele.

Wisby Biskopsgård den 19 november 1897.

Herr Hofpredikant!

Kärt var mig att få mottaga några rader af Eder hand.

Många ha redan sökt platsen i Få-ga; och biskop Charleville håller hårdt på att någon af stiftets prester måtte kallas. En mycket lifvlig sympathi är lärareförmågan, enär kristendomsundervisning

-iden för bruket anordnade folkskolan
åligger brukspredikanten. Hvad har pastor
Zettergvist för meriter i den vägen? Är
han gift, och huru gammal är han?

Jag begagnar tillfället att fråga
Eder om en bok, som jag för mig ha
sett för mer än 20 år sedan hos
dåvarande apotekaren Zimmerson? i Upsala
af en prof. med. dr De Valenti i
Bern om Blumhardts verksamhet.

Tillhördt den Eder, såsom jag vill minnas,
skulle jag vara tacksam få dess full-
ständiga titel, samt höra, hvar den kunde
köpas.

Med tacksam högaktning af de Eg-
hera? om ni få skulder? jag fått vara
samman med Eder, framhärdar

I Herren förbundne medtjänaren
K. H. Gz. von Schéele.

Fredshammar d: 3 Februari 1859.

mellan Skattungbyn och Orsa.

afgår d: 4 Februari.

"Sofie".

En synnerlig maning har jag kännt att i dag skrifva till Carl. Det var så kärt för mig att få tala vid Carl, ehuruväl jag nu tycker det var alltför litet. Jag fick dock en sådan skön visshet om vägen, hvilket är så lugnt; ty det har varit så förhindrande och svårt att plågas af strider om olika yttringar af Gudsfruktan. Den största delen menniskor har tyckts mig så varma i sin kärlek till Guds Ord

men då ~~Herren~~ lägger detta i den dagliga bättringen och verkan ångren då får jag känna något af Hans blods kraft och Hans stora förtjenst och denna sötman kan väl ingen med dödlig tunga beskrifva.

Men kära Carl, jag fattar så litet välsignelsen af Nattvarden, både min man och jag tycka att vi så sällan begått Densamma. Då tillfälle gifves vore så godt få höra något genom Carl ~~om~~ om denna heliga måltid. Genom den tyska Boken, jag fick låna, har jag fått många nyttiga lärdomar – den lärer så kraftigt tålamod att afbida Herrans stund, Herrans hjelpestund i nöd, bedröfvelser och strider m. m. – Jag skall med

[illegible] Henn. – Har Gud menat mig att skrifva detta bref så har Han väl någon kärleksfull mening därmed –

och så öppna i sin bekännelse,
— Carl förstår jag menar af dem, som
kommit till något bekymmer för
sin själ. — Det har varit mig så
smärtsamt då jag talat vid någon
af dem om det lilla jag erfarit —
de hafva icke förstått mig, utan
säkert ha de tyckt att jag van-
drat på egenrättfärdighetens breda
väg. Jag tror nog sjelf att jag en
tid var inne på den vägen; men
strax derpå, om jag minnes rätt,
kom jag in på den, här i orten
så mycket bevandrade, lätta och
glada Christendomsvägen — den
måtte ej fört till det rätta
målet eftersom Guds Nåd så
snart ledde mig derifrån.

Med alla strider och alla tvifvel
har jag varit alldeles ensam — detta
har ibland kännts mycket tungt —
men nu börjar jag se Guds under-
liga kärlek häruti. Ser Carl, den
kära Frälsaren ville sjelf genom
Sin Heliga Anda blifva Läromästaren;
Han, som väl visste hvilket lättsinnigt
barn Han hade att göra med,
ställde mig så ensam att jag
ej skulle ha någon annan att
gå till än Honom allena och
nu sedan Han låtit mig smaka
ljufheten och tryggheten deraf
gifver Han mig ännu dertill den
glädjen att (iblaand) få meddela mig till
någon här på jorden, som äfven
förstår mig. —

Nog känner jag mycken svaghet
och faller många gånger; men

måtte Herren vilja ha det. Ej [illegible] allt godt. —
Det var roligt om jag med full sanning kunde få säga mig vara
Carls tillgifna Sofie.

C.A. Torén
3 st.

Min älskade Vän!

Utan Robertson, hvilken jag med nöje läst, sänder jag Tersteegens lefverne, hvilken jag förut glömt åter, gifva. Vid tillfälle torde Du vara god och lemna Le liberalisme & Dieu till Mad. Jones, jemte varma helsningar. Med smärta har jag måst uppgifva tanken på det innehållsrika besök i Stock, holm, hvilket stod för mig såsom möjligt, då jag sist var der. Mina öfriga uppgifter satte sig dere, mot och jag måste vika för deras kraf. En persons inflytande bidrog för så widt han förde dessas ta, lan. Jag känner mig för denna gång åtminstone icke hafva kunnat annorlunda. Få se, om ej ett ärende snart gör det nödvändigt för mig att vara ett par dagar i Stm. Då skulle jag få se Dig. Gud välsigne Dig, dyre, älskade Vän!

Din varmt tillgifne

C. A. Torén

Upsala 30 Jan. 1864.

6/2 1865

Min dyraste Broder!

Att Du redan under de första sorgedagarne efter Din Fars död ville skrifva till mig derom, gjorde jemte den sorgliga tilldragelsen, ett djupt intryck på mig. Jag tackar Dig på det varmaste derför. Derigenom fick jag ock den dyrbara visshiten, att han i frid gick hädan. Det är oskattbart för de efterlefvande att hafva ett sådant fridfullt minne af det sista. Här är stora skäl att hoppas. Hos den tyste, nedbare mannen försiggick sannolikt mycket, som ingen på jorden känner och blott af de goda frukterna kom i dagen. Huru gerna jag varit till, sammans med eder under dessa dagar: huru kärt att få komma in till eder under de första stunderna eller sedrare när som helst! Men man är så bunden. Ack den som kunde använda den korta tiden, som är så snart slut![x] Jag sträfvar derefter, men det vill svårligen lyckas. Blott Herrans underbara godhet kan dervid göra någon förbättring. Han komme på min ålders dagar med mera oförhindrad, genomtingande nåd! Mitt innersta hjerta ville något verkligt för Hans rike,

x han avled 1904
91 år gl.

kanske ser Han dertill och afhjelper de stora, hämmande bristerna. Den ständigt genom lidande tröga kroppen gör många svårigheter och hinder, men den verkliga nåden borde kunna mer än öfvervinna dem alla. Måtte så ske allthärefter. Min själ törstar efter Guds kraft och helsan från Honom, och att något få göra Hans för, samling. Förlåt mig att jag nu säger detta. Men invid grafven uppstår ju och växer fridsaligheten. Och vi gå ju alla på randen. Jag i synnerhet. Framför allt att vi rätt ödmjukt ställa oss till Herrans för, fogande. Kärt vore några stunders samtal med Dig, Din Moder, Dina Syskon. Jag har så ofta varit i tankarne rätt ibland eder. Gud hjelpe oss till sin Frid i lifvet och i döden! Han beredde oss att dock stå infför honom, det är ett underbart nådeverk. Välsignelse öfver Dig, min älskade broder i nåden, i hoppet, i embetet: välsignelse öfver Din Moder, Din kära Syster och alla Dina kära Bröder! Glöm mig ej i Dina böner, i Din vandring inför Herran. Min Augusta helsar hjertligen. Lindgren blef djupt slagen och bedröfvad vid den stora underrättelsen. Han visste ej ännu derom, då jag fick se det i tidningen. Farväl, o att jag med Dig vandrade på lifsens väg!

Din varmt tillgifne
A. Torén

Upsala den 6 Febr. 1865.

12/12 1892

Min dyre Broder!

Det är ett mycket gladt behof för mig att tacka Dig för de båda sändningarne. Allt hvad som kommer ifrån Dig i denna väg är synnerligen dyrbart och välkommet. Användningen sedan beror ej helt på mig naturligtvis. För mig äro dina förslag, minst sagdt, förträffliga vinkar, som alltid äro till uppmuntran och nytta. Vi äro, genom de åsigter, som betonas af Konditorierna i allmänhet, mycket kringskurna och begrän-

sade. Jag önskade dock, att Du
ville godhetsfullt ihågkomma, att,
om Du har någon lust att med-
dela någon önskan, af mera all-
män eller speciel beskaffenhet,
så är det mig till ovilkorlig glädje.

Dina ord vid Fr. Hellstrands graf
hafva vederqvickt och styrkt. Jag
läser om läser om dem.

"Lätt not leait" tackar jag Dig
för ditt besök. Detta har varit och
torde ytterligare komma att blifva
mig till mycken hugnad.

Din oföränderligt tillgifne

P. A. Torén.

Upsala 12 Dec. 1892.

79 år gl.

Johan Wadén Långholmen 1859. 7/5

Högvördige Herr Magister!

Som jag wet att Tit. interesserar sig mycket för fångar, de der hafva kommit på bättre tankar och vilja öfvergifva den förra lastfulla lefnaden, vågar jag ödmjukast rekommendera öfverbringaren härof, f. Drängen Carl Bengtsson, hvilken, ehuru straffad för 3:dje resans stöld, nu kunde räddas och återförvandlas åt samhället, om någon menniskovän ville räcka honom en hjelpsam hand och gifva honom arbete att förtjena ett nödtorftigt bröd. Mannen i fråga har här uppfört sig utmärkt

wäl och är i andeligt hänseende ett af mina få, Gud nåde oss! praktexemplar.

Det skulle högeligen glädja mig om han genom våra vänner kunde få en tjenst och han sjelf vid fånge skulle visa menniskorna att äfven ibland de djupt fallne kan uppenbara sig redligt och allvarligt bättringsbegär.

– Skulle Tit, som har många relationer och ett för fattiga fångar varmt hjerta, kunna på något vis skaffa denna arma fånge någon sysselsättning, så att han på ärligt vis kunde förtjena sitt bröd, stannade icke allenast han utan ock jag i stor skuld hos Tit.

Med all synnerlig aktning

Ödmjukaste,

Johan Wadén

Past. i Långholmen

Långholmen
d. 7/5 59

Herr –

ik mera eger mig sjelf, och icke heller ville
detta, utan att i stället en bäfvan vill bemäktiga
sig mig vid blotta tanken derpå, att jag skul-
le än en gång kunna förgäta, det jag icke eger
mig sjelf. — Broder! Icke ~~öfver~~ bristerna
som kunna förefinnas i vår tids andliga lif
eller något dylikt ämne är det som jag åsyftar,
nej, det är snarare bristerna i mitt eget lif,
och synnerligen trögheten hos mig att efter-
komma denna Apostelens förmaning: "Be-
kännen inbördes synderna för hvarandra
och beder den ene för den andre." Må det-
ta vara min helsning till en vän ibland vän-
ner!

Med annonsen torde Du vara god och
ställa så som vi kommo öfverens i går.
Will Du ändra något i dess uppsättning,
har jag intet deremot. Tacksamligen

Upsala d. 23 Nov. 1874. Wiklander.

Uppsala 1874 23/11

fr. K.G. Wiklander

Broder!

Vita brevis est - så stod det i latinska grammatikan.
Detta var mycket sant och rätt, ty nog - så tyck-
tes det mig - voro menniskorna dödliga. Äfven
i en annan mening fann jag, att det var riktigt,
nemligen så, att så mycket var att inhemta och
lära, och huru skulle väl en menniskas lif räc-
ka till för allt? Nej, lifvet - det var allt för kort
tillmätt åt de dödliga, och dessutom när det tog
slut - ja, då var ju evigheten fortsättningen på
allt. Ungefär på det sättet uppfattade jag då denna
sanning. Men huru, - om det äfven skulle gäl-
la dig (d. v. s. säga mig sjelf)? Nej, derom var ju
aldrig fråga. Det var blott lifvet i allmänhet,
måhända var det blott alla andra menniskors
lif eller också det menskliga lifvet öfverhufvud
som syntes mig allt för kort. Mig sjelf glömde jag

alldeles mitt eget lif – det kom icke med i räkningen; snarare tänkte jag mig det ganska långt, och kanske såg jag icke alls någon gräns som också kunde vara satt för mitt lif. Huru det nu var möjligt att så alldeles förgäta sig sjelf, när det var fråga om en lag som var och är gällande för allt hvad menniska heter och äfven allt som är skalde under henne här i tiden, det kan visserligen uppväcka undran, och jag vet icke rätt, om äfven andra kunna tänka så öfver menniskorna och verlden och på samma gång göra undantag, för så vidt det kunde blifva fråga om den tänkande sjelf såsom icke varande något annat än just en bland alla de andra, en af mängden. Kanske är det något hvartill äfven andra hafva gjort sig skyldiga. Men huru dermed kan förhålla sig, måste jag lemna derhän, ty för mig kunde det icke vara den allra minsta ursäkt eller afdrag på skulden, det menar jag att äfven andra vore blinda.... Om jag nu blefve tillfrågad, huru vida det är sant, att lifvet är kort, så ville jag besvara frågan så, att i första rummet vore detta detsamma som om man hade frågat: är ditt lif kort. Och svaret härpå kunde utfalla olika.

Gerna kunde jag bejaka frågan, men med den upplysningen bifogad, att jag dermed icke velat inlägga någon klagan deröfver, att det vore så kort, eller att det vore med mycken sorg och saknad som jag lemnade detta lifvet; jag skulle säga, att detta lifvet icke är det enda, icke det rätta och egentliga lif, som fullt förtjenar att så kallas. Och frågade man vidare hvarpå min dikt[an] och trakt[an] ginge ut, hvartill jag syftade, så skulle jag derpå svara, att både jag som svarar och den som frågar, båda hade vi en Frälsare, och att för mig är Han omistlig, ty ingen menniska eller hvad en menniska kunde uppvisa för mig af det hon egde – intet kunde komma mig att förgäta eller blott för ett ögonblick lindra den sorg som så oemotståndligt genombäfvar mig vid en blick tillbaka på de dagar och år då jag lefde "utan Gud i verlden". Ingen skulle vara i stånd att både tillbjuda och allt mera begåfva mig med, hvad jag innerst åtrår och dagligen begär – Han allena är dertill mäktig och icke mindre villig. Jag skulle säga, att det icke hade så synnerlig vigt, huru långt eller kort vårt lif vore, ja, att jag för min del icke så mycket vore intresserad af denna fråga, i ty att det enda jag dervid kunde åtgöra, det vore sedan gjordt, då jag

att undervisa, och denna del af tjensten är också den som för mig ännu är den naturligaste, om också icke den bekymmerslösaste.

Ann en tacksam, hjertlig helsning till Eder Fru, hvilkens godhet mot mig jag sent skall glömma; vidare till hennes gamla Moder och till Eder egen vördade Moder samt till Daniel, hvilka alla tillönskas den frid som öfvergår allt förstånd, den verlden icke känner, men som Jesus gifver de sina!

Den uppriktige vännen,
K. G. Wiklander.

Adressen: Pastorsadj. W-r
Norrköping & Tingstad.

fr. K.G.Wiklander

Norrköping och Tingstad 2/4 80.

Till en älskad Lärare!

Herren vare lofvad som icke har öfvergifvit mig oaktadt mitt hjertas hårdhet och senfärdighet till att tro! Måtte det ock varda mig tillgifvet, att jag besvärar Eder med dessa rader; men det har kommit uppå mig en oemotståndlig lust att på detta sätt låta Eder veta, att mitt hjerta ofta brinner af tacksamhet mot Eder. Också, emedan jag förmodar, att Ni – visserligen med skäl – befarat, att jag tilläfventyrs skulle förirra mig och taga miste om rätta vägen, vill jag nu glädja Eder dermed, att Herren icke har tillåtit det, utan hållit mig till-

baka. Huru glad är jag icke för Hans ledning.
Misströsta icke, såsom kunde denna min
glädje vara af orätt slag; ty Gud vet,
att den är af Honom gifven och i ingen måt=
to härrörande af tingen i verlden. Svåra
hafva mina strider varit sedan någon tid,
och det är förunderligt, att icke min helsa
duckat under, då jag numera är ensam om
de presterliga förrättningarna i den=
na församling och stundom icke vetat på
lördagen hvad jag skulle tala påföljande
dag. Det är icke oförvägenhet som gör,
att jag stundom talar med ledning blott
af en s.k. disposition, utan det är nog
af ett behof att få utan förmedling af con=
cept tala så naturligt som möjligt.
Men alltid har jag då på förhand gjort
mig väl förtrogen med texten och hela
sammanhanget och jag är mycket upp=
märksam på, att inga tomma om=
sägningar måtte ske. En god hjelp

i fråga om textens uppfattning är mig Godé
Kommentar till Joh:s evang, när, såsom f. n.
är händelsen, evangelium för dagen är hem=
tadt från Johannes. Ännu en gång tackar
jag för denna värdefulla gåfvan! Litet
är visserligen mitt bokförråd, men dåligt är
det icke, utan några af mina böcker äro verk=
liga pärlor. Dock har jag erfarit ett be=
hof att få något nytt, d.v.s. för mig nytt,
såsom t.ex. Auberlens el. någon annans
utläggning af uppenbarelsen. Detta mås=
te dock anstå tillsvidare, emedan mi=
na studentskulder icke ännu hunnit be=
talas. Emellertid beder jag Eder icke illa
upptaga en bön som jag ville göra:
om det neml. af Eder kommer att utgifvas
eller redan måhända är utgifven någon
liten skrift, sedan jag lemnade U-å, att
den vid tillfälle godhetsfullt blefve mig
gifven af Eder. – Allt sedan jag blef prest,
har jag haft nattvardsbarnen för året

Wilhelm Wolander

2 st.

Upsala den 4 okt. 1878.

Min välgörare!

Då jag på genomresa hitupp stannade i Stockholm, var jag ute vid Rosenvik för att besöka Eder, men Ni var då ännu qvar på Dalarö. Som jag då ej träffade Eder och kunde få samtala med Eder, måste jag nu skriftligen vända mig

till Eder.

Johanston skref i somras, att Ni haft godheten att till hälften lofva mig någon hjelp till denna termin. Jag vill derför omtala min ställning i ekonomiskt hänseende. Genom min vördade lärares, prof. Myrbergs, skriftliga förord erhöll jag i Norrköping 200 Kr till denna termin, hvarjemte prof. M. godhetsfullt lofvat mig 100 Kr. Härigenom är min vistelse vid universitetet för denna termin betryggad. Men som medlen under första hälften af detta år voro temligen knappa, så måste jag då göra en liten skuld, som snart måste betalas. Min bön är derför den, att om jag finge göra räkning på Edert halfva löfte, jag måtte erhålla 50 Kr nu till skuldens gäldande och lika mycket i början af nästa år till kläder, hvarpå jag snart börjar lida brist.

I förlitande på Eder godhet att icke illa upptaga min begäran har jag skrifvit och slutar med att försäkra Eder om min lifliga tacksamhet för hvad Ni redan gjort mig.

Ödmjukligen
Wilhelm Watanders.

Adress: Waksalagatan 14.

Upsala den 6 oktober 1878.

Min välgörare!

På samma gång som jag aflägger min innerliga tacksamhet för den senast erhållna hjelpen, smärtar det mig att erfara, att ett missförstånd varit framme. Så vidt jag vet, är Johansson ännu icke hitkommen, så att jag af honom kunde erhålla en muntlig förklaring. Jag kan derför endast säga så mycket, att J.

i somras skref till mig, att jag "med säkerhet skulle erhålla 100 Kr af prof. Myrberg och möjligen en lika stor summa af Eder". Att jag dervid tänkte, att han talat vid Eder och att Ni haft godheten till hälften lofva, torde Ni af sådana ord finna naturligt och nära till hands liggande. Som nu saken förhåller sig, vågar jag icke vidhålla min begäran för nästa år.

Mottag ännu en gång min stora tacksamhet!

Ödmjukligen
Wilhelm Wolander.

N. F. Öfverberg.

Wisby d. 17 Sept. 1868.

Käre Broder!

Mina rader till Dig såsom svar på Ditt bref straxt efter Din närvaro förmodar jag vara Dig tillhandakomna. Åter fattar jag pennan, men i en sak, som ännu i sista stunden kommit mig att draga i betänkande att göra det. Endast vissheten derom att Du icke skall vilja stöta Dig öfver mig, - hvartill jag kanske, genom den förfrågan jag här ämnar göra, gifver Dig anledning till, har förmått mig att dock vända mig till Dig. Då brodren Berggvist var här i somras, föreslog han mig att söka här i Wisby upprätta en skola för flickor. På mitt svar att jag redan för tvenne år tillbaka på allvar gjorde försök dermed, men måst derifrån afstå äfven till följe af brist på ett litet kapital, nämnde han att Du möjligen skulle vilja och kunna lemna mig ett lån på någon längre tid. Detta har nu, och sedan jag fåfängt vändt mig till de få bekanta jag här har, kommit mig att vända mina tankar på Dig. Frågan gäller dock icke nu att erhålla ett lån för upprättandet af en skola, utan för fyllandet af enskilda trängande behof. Här har Du nu mitt ledsamma ärende. Min lilla lön, 1050 Rdr, vill icke förslå och tiden är nu inne för hvarjehanda uppköp, - men kassan tom. Min fråga är då, om Du mot säker borgen på något längre tid skulle kunna låna mig 300 Rdr. En utväg har jag visserl. här, att neml. gå till någon af bankerna här; men det är ock en hjelp blott för stunden så att säga, då bekymren vid skeende omsättningar åter infinna sig efter några månader.

Min hittillsvarande skuld hos treune enskilda personer, min svåger i Stockholm v. Häradshöfding Madthiesen, och treune bekanta här i Wisby, belöper sig till 600 Rdr, - hvilket jag med anledning af min förfrågan anser mig böra delgifva Dig.

Ehuru jag nu i denna sak, och ändock vår bekantskap är så kort, vändt mig till Dig, har jag icke stora förhoppningar om att Du skall vara i tillfälle att räcka mig en hjelpsam hand, då jag ju väl kan förstå, att Du på Din egen ort skall vara anlitad och det kanske öfvermåttan mycket. Och vill jag derföre allrasist bedja Dig, kära broder, - haf ingen svårighet vid att gifva mig ett nekande svar, om Du finner Dig böra gifva ett sådant. Någon råd blir väl för mig ändock, såsom jag får och vill hoppas. - Må nu detta mitt bref från början till slutet vara ett tråkigt affärsbref. Skulle Du vilja med första lemna mig några rader till svar, är jag Dig tacksam. - Min hjertliga helsning till bröderna Rudin och Bergqvist, när de råkas!

Din tillgifne

N. F. Öfverberg.

Wisby d. 8 Oct. 1868.

Käre Broder!

Af hjertat tackar jag Dig för hjelpen. Du sände, så mycket mera välkommen som jag rätt då ej visste hvart jag skulle vända mig, då ett litet kortlån var förfallet och utgifterna icke dess mindre lågo hårdt på. Men det är ju så, att då nöden är som störst är hjelpen som närmast. Och detta fick jag till Herrens pris erfara, då jag ena dagen fick lånet från Dig, och påföljande dag en lika stor summa mig alldeles oförväntadt tillsänd från Prinsessan såsom i förskott bekommet årsarvode för predikants-befattningen vid hennes barnhem vid Fridhem, hvilken hon åt mig uppdragit och jag åtagit mig. Att jag någon tid fick vänta på svar ifrån Dig tydde jag så, att Du ej erhållit min skrifvelse, hvilket, om så vore händelsen, jag ej tyckte så illa om, eftersom jag var så tveksam att vända ~~Dig till~~ mig till Dig i en sådan sak. Måtte Du nu blott icke till egen förlägenhet hafva sändt mig den hjelpen. Min förbindelse bifogas här. Jag förmodar Du ej illa upptar att jag ej presterar mer än en persons borgen, af skäl att personer, till hvil-

ka jag kunnat vända mig i denna sak, ej för närvarande äro i staden. Men jag hoppas med Guds hjelp dina penningar ändock skola stå säkert. Helst önskade jag med inbetalningen kunna förekomma din uppsägelse, men skulle så ej ske, så, för vår vänskaps skull, tnt mig få en vink derom, när du önskar få dem tillbaka.

Nu är ju Kyrkomötet till ända, och vi kunna ju glädja oss öfver detsamma! Af Kolmodin, som i går hit återkom, hörde jag huruson det aflupit med kärlek och förtroende dess medlemmar emellan. Stort detta redan, tycker jag, om och ej mera vunnits. Då en V. Rydberg och Råden. Björck till & med, såsom jag af Kolmodin hörde, nämnt att de öfvervarit ett möte, hvilket de ej utan saknad & kära minnen lemnade, så torde vi ju kunna hoppas att denna institution ~~et~~ i längden skall kunna afbryta åtminstone de hvassaste uddarna hos en fiendskap, som på sista tiderna så illa grasserat tvenne lägers emellan. Det gladde mig af honom höra om dokt. Waldenström, öfver hvilken jag så snart förtretat mig, att han var "en präktig man", men som dock vore att förlikna vid ett barn med en hvass rakknif i händerna; – ytterst afhållen, och såsom sådan utrustad med icke ringa dialektisk förmåga. Med några tusende Norrlands-läsare bak ryggen torde han ej så snart kureras. Godt vore kanske om

han finge att göra med dylikt folk t. ex. i Bohusläns-trakten, då han kanske skulle kunna få lära att åsigter sådana som de af Rudin uttalade, icke nödvändigt vore att betrakta blott & bart såsom fiendskap emot enfaldigt gudfruktigt folk.

Skulle jag vid tillfälle få höra att detta bref riktigt kommit dig tillhanda, vore jag derför tacksam. Sist, haf än en ~~god~~ gång hjertligt tack för din vänskap och hjelpsamhet.

Hastveligen af

vän N. F. Öfverberg

Mitt kort innesluter jag, & utbeder ~~mig~~ ditt i utbyte.

Högädle Herr Magister
C. Bergman i Stockholm

Guds frid som öfver går
alt förstånd, förware våra
hjertan och sinnen i Christo
Jesu wår dyrt högläfvade
frälsare och saliggörare
vi wilje fram bera wår
stora tagksamhet till Herr
Magister, och önskar om
vi snart finge truffas
vi vete att Magistern
lefver i gudi, och gudi
Magister Det är stor

Högädle Herr Magister
Carl Bergman
Stockholm

fröjd för den troende
Sjelen: att tala om sin
Herra ock mästare. hans
Stora Nåd ock Barmhertig
het mot os arma Syndare
vi hopsas ock tron att
om vi inte treffas här
tiden vi måtte treffas
i det nya jerusalem
varest ingen Sorg eller
bedröfvel mera är utan
att ting är nytt vad det
det gamla, är förgångit
å att ting är nytt ny

himmel och ny jord
å på friden ingen ände
hvad det blir godt ock
härligt att skåda frälsare
Som här os alla fel för
let inte en gång utan
tusende Sinom tusengånge
Sist så inner vi os alla
i Jesu Christe Nåder famn
Jesus vare låfvad att han
intet skuter någon ifrån
Sig faren vel Gud velsig
eder ock os alla beder en
ringa ven, Men i Christo
salig gord
Magdalena Ytter

aufsuchen wollten. Den theuren Herrn Prof.
Rudin sowie seine liebe Frau und den lieben David
bitte ich herzlich zu grüssen und ihm meinen
innigsten Dank für alle seine Liebe auszudrücken.
In seinem Hause war ich nicht; ich war genirt, die
Frau Pr. zu belästigen.

Nun leben Sie wohl! Wenn wir uns hienieden
nicht mehr sehen sollten, so hoffe ich zur Gnade
des Herrn, dem wir gehören und dienen, dass wir
uns in seinem Reiche wiederfinden werden.
Bitte, grüssen Sie auch Ihre mir so lieb gewor-
dene theure Frau Mutter, Ihre Frau Schwester
und gelegentlich auch Fräulein Christine Wimer-
stedt und meinen lieben „Engel" Petterson, den
der rechte Arzt bald wieder herstellen wolle und
ausrüsten zu seinem Werke; auch den l. Theodor
Mazèr nicht zu vergessen.

In dankbarer Liebe bleibe ich

Ihr

im Herrn verbundener

Ludwig Geyer, Pfarrer
in Truchtelfingen.

Göteborg 9. Aug. 75.

fr. Pfarrer Ludwig Geyer
från Truchtelfingen

Theuerster Herr Hofprediger!

Ehe ich Schweden verlasse, drängt es mich,
Ihnen und Ihrer theuren Frau Mutter
noch auf diesem Wege meinen herzlichsten
Dank für die viele Liebe auszusprechen, die Sie
mir, dem unbekannten Fremdling, erwiesen haben.
Der treue Gott vergelte Ihnen Alles, da ich
kaum hoffen darf, Ihnen je eine kleine Gegen-
liebe erweisen zu können.
Über meine seitherigen Reiseerlebnisse will ich
Ihnen in der Kürze nur Folgendes mittheilen:
In Upsala durfte ich von Herrn Pastor Martin
viele Liebe erfahren, was mir um so werther war,
da ich mit Ausnahme des Herrn Rector Ekman
den ich bei H. P. Martin kennen lernte, niemand

besuchen konte. H. Johanson war verreist, auch H. Domprost Toren kam an dem Sontag, welchen ich in Upsala zubrachte, nicht dorthin. Doch, dass ich es nicht vergesse, bei Frau Prof. Myrberg brachte ich auch einen sehr schönen Abend zu; Frau Pastor Martin führte mich zu ihr. Von Upsala reiste ich noch nach Fahlun, wo ich aber keine Bekantschaften anknüpfen konte. Durch einen Brief des Herrn Pastor Harnisch erfuhr ich, aber leider zu spät, dass Sie an ihn wegen dieser meiner Reise geschrieben hätten, und ersehe daraus, wie treulich und liebreich Sie noch nach meiner Abreise aus Ihrem mir unvergesslichen Hause meiner gedachten. In das Innere von Dalarne kam ich leider nicht. Von Stockholm aus, wohin ich auf meinem Rückweg nur en passant kam, machte ich meine Reise hieher bis Törebada mit der Eisenbahn, sodan mit dem Kanalboot an den Trollhättanfällen vorüber, die beredte Zeugen

für die Wahrheit des Psalmwortes sind: „Gross sind die Werke des Herrn; wer ihrer achtet, hat eitel Lust daran."
Von hier aus machte ich einen Besuch bei Frau Pastor Glasell, ihn werde ich leider nicht treffen, da er erst morgen hier ankomt, ich aber leider gerade morgen von hier abreisen muss. Meine Frau erwartet nämlich sehnlichst meine Heimkehr am nächsten Sonabend.
Es dient mir zu grosser Freude, gefunden zu haben, wie allenthalben in dem lieben Schweden des Herrn Werk seinen stillen aber gewiss sichern Fortgang hat und wünsche von ganzem Herzen, dass imer mehr Seelen Sin und Auge für die lautere Wahrheit, die nicht mit Gepränge sondern mit stillem Wesen ihren Weg geht, gewinnen mögen!
Sollten Sie, theurer Herr Hofprediger einmal wieder nach Württemberg komen, so wäre es für mich eine innige Freude, wen Sie mich unter meinem bescheidenen Dache